www.adrianciubotaru.ro

Nu sunt ultima mea versiune

O singură soluție: a fi tu însuți

Am învățat din ultima carte a lui Seth Godin că, dacă persiști în a fi tu însuți, piața – înțeleasă atât în sensul de bază, cât și în cel figurat – te va recompensa la un moment dat pentru acest efort. Cum a fi tu însuți este strâns legat de urmărirea propriilor vise, este o idee destul de generoasă să crezi că nu doar împlinirea propriului vis, cât și perseverența în acest drum sfârșește prin a fi recompensată.

Dacă abdici de la propriu tău vis, vei transmite semnale artificiale în jurul tău. Aceste semnale îți vor eroda credibilitatea și astfel brandul tău personal va fi diluat. Diluarea brandului tău personal are ca efect scăderea cotei tale de piață care are doar un singur final tragic: falimentul.

Nu rămâne decât o singură soluție: a fi tu însuți.

Oamenii ajung înfrânți doar atunci când abdică de la propriul lor vis și se uită prea repede că nimeni nu a ieșit înfrânt îndrăznind să fie el însuși.

Sufletul nostru se oprește la marginea ultimului om

"Nu vreau să intru în sufletul omului" este o expresie în care sufletul nu este înțeles ca un corp, ci mai degrabă ca o undă. Sau mai bine spus, ca un câmp. Sufletul ar fi acea arie, acel loc geometric cu care poți interfera prin apropiere, pe care îl poți bruia din reavoință sau din neatenție.

Dincolo de acestea, "sufletul omului" nu îmi pare ca un dat din naștere, ca o opțiune default pre-instalată, ci mai degrabă ca un mit frumos – în cel mai rău caz sau ca o permanentă creație – în cel mai bun caz.
În ultimul caz – cel mai bun, existența propriului suflet este o continuuă provocare cotidiană.

Sufletul este ceea ce construim după ce realizăm că nimic nu are un sens gata preparat. Sufletul ar fi ceea ce apare după ce am demolat toate prejudecățile fabricate și toate reziduurile pe care societatea și le depozitează în fața privirii noastre.

O altă observație ar fi aceea că sufletul apare când sunt implicați mai mulți oameni. Începem să existăm ca persoane atunci când suntem priviți de alte persoane. Este nevoie de un Noi pentru a legitimarea prezența unui Eu.

Sufletul este rezultatul unui act de dăruire.
Atunci când omul se privește pe sine dincolo de nevoile imediate, atunci apare sufletul.

Atunci când dorim ceva mai presus de noi înșine, atunci apare sufletul.

Sufletul ar fi rezultatul unei împărțiri care înmulțește. Dragostea este o distribuire de emoții, care împărtășite, nu se împuținează, ci cresc în intensitate.

Sufletul meu este povestea ta, la fel cum sufletul tău îmi spune povestea mea.
Sufletul este povestea regăsirii a două mâini.

Sufletul apare într-o poveste de dragoste și dispare într-un scenariu de ură.
Omul apare și se dobândește pe sine doar într-un scenariu de dăruire.

Când timiditatea nu este elegantă

Sunt un om fundamental timid și, deși îmi dau seama că acest defect a primit în timp multe din corecțiile necesare, simt că lupta mea cu timiditatea va fi una constantă.

Realizez permanența aceste provocări pentru că timiditatea nu ține doar de relațiile cu ceilalți. Ține mai ales de relația cu mine însumi, iar de această relație – nu întotdeauna una sănătoasă – nu mă pot descotorosi ca de un pachet de gumă gol.

Baricadarea în sine a oricărui om timid pleacă de la ideea – de multe ori iluzorie – că sensibilitatea noastră este apărată de această atitudine și o pierde din vedere pe aceea cum că niciodată nu suntem mai vulnerabili (în sensul rău) decât atunci când suntem timizi. Sensul bun al vulnerabilității – atunci când este din plin asumată – are loc în actul îndrăznelii (care implică modestia).

Timiditatea este o relație cu sine pentru că presupune sufocarea sub gândul importanței propriei persoane. Dacă timiditatea rămâne rareori nepedepsită, opusul ei – îndrăzneala – rămâne rareori nerecompensată.

Acest blog – ca orice manifestare publică – este un bun instrument atât să-mi arăt unele timidități, cât și pentru a le ascunde pe altele.

Cum să-ți pui cap la cap toate viețile

În general, lumea este frumoasă pentru ca suma bunelor depășește suma relelor. Aceasta este definiția brută a optimismului.
În general, lumea este frumoasă pentru că oamenii buni iradiază mai multă bunatate decât iradiază oamenii răi răutatea lor.

Suportabilitatea vieții se bazează pe aceasta asimetrie: un om bucuros se va mișca mai mult decât un om trist, implicit bucuria sa va fi împrăștiată pe o rază mai mare decât tristețea celui trist.

Folosind o imagine din Noul Testament, aș spune că bucuria este cea lumânare pusă în mijlocul camerei, pe când tristețea este asezată sub pat.

Un om senin are o gravitație mai mare și curbează în mod diferit spațiul din jurul său. Va atrage mai mulți oameni, va motiva mai mulți oameni să intre în legătură cu el, va influența mai mult. Astfel se explică de ce, deși oamenii triști sunt numeric mai mulți, influența celor senini, cu o mentalitate pozitivă este mai mare.

Ai tendința să fii optimist, să încurajezi chiar și atunci când toate datele îți contrazic acest optimism.

Trăiesc uneori momente atât de frumoase prin subțirimea prilejurilor încât nu pot să-mi imaginez decât o lume care ascunde miracole la tot pasul.

Uneori nu este grav să trăiești momente mai puțin reușite, ci e mai dureros să trăiești momente frumoase și apoi să nu ai cu cine împărtăși, să nu ai ocazia, timpul sau cuvintele pentru a transmite mai departe acea stare de bine.

Miercuri seara, de la Piața Presei la Aviatorilor, deși erau locuri libere, am stat în picioare, în față lângă șofer, doar să ascult muzică care răsuna în cabina sa. Era un sofer tânăr, tuns scurt, care asculta Metallica. În cele 20 de minute, am prins vreo patru hituri împreună. Seara, după o zi de muncă, un șofer de autobuz ascultând Metallica m-a aruncat într-o stare pe care probabil doar revederea unui vechi prieten mi-ar fi prilejuit-o.

Uneori simt că nu am timp să-mi pun cap la cap toate viețile pe care le-am trăit.

Ce se mai întâmplă cu onoarea?

Onoarea pare un concept care se învechește pe zi ce trece, este apanajul culturilor tradiționale, în vreme ce în societățile seculare a devenit o simpla noțiune istorică de găsit în fragmente sociale izolate (armată, anumite minorități etnice, lumea interlopă) sau în comunități specifice (sudul Italiei, lumea arabă, Japonia).

Avansul modernizării s-a petrecut invers proporțional cu importanța pe care onoarea a avut în reglarea relațiile sociale. Duelurile pe baza onoarei și reputației erau purtate de aristocrați, ofițeri sau tineri cu pană revoluționară.
Acum "duelurile" sunt rezervate artiștilor hip-hop, oamenilor politici și jurnaliștilor. În general, domenii în care manipularea intangibilelor este mai urgentă decât în altele.

Expresii ca "onoarea familiei mele" sunt folosite cu precădere în legatură cu evenimente petrecute cu evenimente ce au loc în mediul rural sau în rândul unor minorități (machedoni, țigani etc.), iar formule ca "să-și spele onoarea" sunt asociate mai degrabă evenimente violente (crime, abuzuri).

"A-i face cuiva o aroganță" este o expresie folosită de jurnaliști pentru a descifra comportamentul unui Becali, Pițurcă etc. și are la bază elemente difuze de onoare, reputație, aroganță.

"Am și eu onoarea mea" este o expresie pe cale de dispariție, auzită din ce în ce mai rar, iar dacă acum 20 de ani exprima o

persoană principială, acum denotă mai degrabă o mentalitate retrogradă.

Dacă în trecut cineva își putea spăla onoarea familiei sale (fiica a fost dezvirginată/lasată gravidă în afara căsătoriei) printr-o vendetă personală, acum acest lucru este de neînchipuit fără consecințe legale.
Unde sistemul de drept a devenit central și reglează toate infracțiunile, indivizii cu onoarea încălcată se văd privați de un răspuns direct și trebuie să-și delege statului dorința de compensare.

Conceptul de onoare s-a diluat acum în credibilitate, reputație, faimă sau rușine (ai făcut familia de rușine). Dacă înainte orice infracțiune era o insultă directă la onorea Regelui, acum un stat secular își reglează mai impersonal elementele subversive.

În cazul proceselor de calomnie este implicată doar credibilitatea înțeleasă cât de poate de pragmatic: dacă n-am credibilitate, nu pot exercita profesia – jurnalist, politician etc.

Onoarea a scăzut ca pondere în relațiile umane pe măsură ce eficiența a fost ridicată la nivel de valoare supremă, iar compartimentarea privat-public a devenit definitorie. Negustorii nu aveau nevoie de onoare, ci doar de solvabilitate și profit. Dacă, într-o tranzacție, ambele părți câștigă, onorea sau virtutea devin chestiuni secundare.
A fi lingușitor la serviciu și demn acasă nu mai traduce o situație contradictorie.

Compartimentarea stimea de sine – una pentru public, una pentru prieteni, una pentru familie – s-a privat-izat atât de mult încât suntem mai toleranți în a judeca oamenii după compromisurile de onoare.

Am scris mai sus doar câteva gânduri, însă știu că s-ar merita o întreagă istorie a evoluției conceptului de onoare.

Universul este mnemotehnic (I)

Prin liceu, auzisem într-o oră un cuvânt nou, *epurare*. Mi-a fost rușine să întreb ce înseamnă, însă în aceeași zi am pus mâna pe un dicționar și i-am aflat sensul.
Întâmplarea mi-a rămas în minte pentru că în aceeași seară, la știri, am auzit de două ori enunțat cuvântul cu pricina.

Am reținut pentru că nu mi s-a părut o coincidență, ci doar o alăturare plină de sens a două evenimente izolate. M-am întâlnit cu același nou cuvânt într-un interval scurt de timp, iar acest lucru fusese suficient să mă pună pe gânduri și mai mult decât atât, era tot ce aveam nevoie pentru a reține pentru totdeauna sensul cuvântului.

În acel program eliadian de adolescență, unul din exerciții era să învăț 5 cuvinte noi în limba română (pe lângă cele în limba engleză și franceză). La limbile străine nu era greu, învățam mai multe și chiar dacă uitam, citeam destul de mult încât procesul de învățare să se fixeze într-o poveste mentală naturală.

Țin minte acele luni de toamnă când exagerasem atât de mult cu lecturile în original încât propriile gânduri mi se păreau conturate deja în franceză. Foloseam Laroussse-ul, ajunsesem să citesc unele cărți de literatură la fel de repede ca în limba română, iar uneori în vorbirea curentă luptam cu greu să nu-mi scap cuvinte franțuzești.

Nu am simțit niciun proces de învățare propriu-zisă pentru că mă afundasem cu totul într-un univers lingvistic nou, iar acest univers semăna cu cel familiar, matern: arunca din când în când sincronicități.

Citeam cu dicționarul lângă minte, iar orice cuvânt nou era căutat și apoi notat cu absolut toate sensurile și expresiile pe niste fișe. La finalul zilei, revedeam în fugă foile cu noile cuvinte și încercam să-mi amintesc contextul în care le-am întâlnit.
Mi-a luat câteva luni să-mi dau seama că aceasta metodă nu merge. Uneori la finalul unei zile găseam notate zeci de cuvinte, iar unele erau extrem de tehnice (universul marinăresc la Jules Verne, vestimentație și arhitectură la Balzac).

Cu timpul începusem să-mi relaxez procesul de memorare pentru că:
- cu multe dintre cuvinte mă reîntâlneam, deși nu mai speram, iar astfel mi se fixau mai bine în minte. Rețineam toate cuvintele grele asupra cărora îmi proiectasem o dificultate, tocmai că-mi setasem o teamă de a le uita, iar când le reîntâlneam, le notam din nou, îmi aminteam că-mi spusesem "acest cuvânt va fi greu de memorat tocmai pentru că există o șansă mică să mă reîntâlnesc" și o dată ajuns aici, sensul cuvântului îmi devenea natural și simplu.
- lecturile erau suficient de dese încât unele cuvinte nenotate (consultam doar dicționarul) erau reținute prin simplul fapt că frecvența cu care mă reîntâlneam cu ele era foarte mare.

Întâlnisem cuvântul *hurluberlu* în Cyrano de Bergerac, iar unul din dicționare îl prezentase drept arhaism. M-am gândit că nu o să mă

mai întâlnesc cu el (deși îl trecusem pe foi) și deja îl uitam în timp ce-i notam sensurile.
Nu mică mi-a fost mirarea să mă reîntâlnesc cu el de vreo trei ori în săptămânile următoare în opere care nu abundau de arhaisme. Mi s-a părut nostimă faza (ca și cum cuvântul caută joacă, îți sare în față și îți cere atenție) și, deși nu l-am mai citit pe nicăieri de ani de zile, am reușit să-l reține, să mi-l integrez în lumea mea psihică.

Un cuvânt, un gest, un chip care reapare în contexte pe care nu le poți lega cauzal, însă totuși îți creează sentimentul că lucrurile se petrec în mod coerent și semnificativ. Cuvinte, gesturi, chipuri care îți vorbesc doar ție și se întâmplă doar pentru tine.

Universul este mnemotehnic (II)

Discutam în articolul precedent despre acele situații când simți că viața pe care o trăiești îți devine un instrument pedagogic. Când evenimente disparate își capătă în mintea noastră o coerență și devin pline de sens.

Jung credea că acele evenimente numite coincidențe sunt coincidențe doar pentru că le privim cauzal (unidimensional). Dacă depășim nivelul cauzal, observăm că acele "coincidențe" nu sunt doar simple juxtapuneri aleatoare, ci sunt evenimente pline de sens.
Numim coincidențe acele întâmplări care aveau din punct de vedere cauzal o șansă extrem de mică să se întâmple. Dacă le privim dintr-o perspectivă mai largă observăm ca ele transmit ceva. Sunt purtătoare de sens, sunt purtătoare de mesaj.

Întreaga noastră viață psihică este construită jurul semnificării impulsurilor și experiențelor noastre.
Când o experiență poartă un mesaj, câștigăm un sens, integram povestea acelei experiențe și rezultă ceea ce în mod didactic numim maturizare.

Maturitatea este direct proporțională cu capacitatea noastră de a stoarce de sens experiențele trăite.

Nu mă interesează cât de mult ai suferit, însă mă interesează cât sens ai obținut din suferința ta.

Nu mă interesează cât de mult ai iubit, însă mă interesează cât sens ți-a oferit iubirea ta.

În același mod cu povestea cuvântului *epurare,* aș mai exemplifica o situație. Vrei să vizitezi Viena, ai șansa să o vizitezi săptămâna viitoare, însă amâni excursia pentru anul viitor.
În ziua următoare, răsfoind un album într-o librărie, ajungi întâmplător la o pagina cu poze frumoase din Viena. Spun întâmplător pentru că, gândind cauzal, te poți intreba care erau șansele?

În același timp, cineva ar putea să argumenteze că, dacă Viena n-ar fi fost în prealabil proaspătă în minte, n-am fi observat acele poze răsfoind albumul.
Un argument valid în cazul în care presupunem că între mintea noastră și universul pe care îl presupunem exterior există o distanță și o rupere de ritm.

Dacă mintea mea este separată de universul imediat (fizic) în care ne plimbăm corpul de-a lungul vieții, atunci o mare parte din ceea ce trăim este pură iluzie, aglomerare de coincidențe și evenimente consecutive lipsite de sens.

Dacă însă, Universul este un mare ocean psihic în care mintea și corpul meu se scaldă deopotrivă, cam tot ce trăiesc devine capabil de a-mi transmite un mesaj.
Cu alte cuvinte, deși sună tautologic, cam tot ce trăiesc, mă privește.
Cu totul alte cuvinte, cam orice experiență este un semn ce poate fi decodificat ca purtător de sens.

Nu pot accepta ideea heideggeriană a sentimentului de ne-acasă în această lume pentru că astfel ar însemna să-mi devalorizez o mare cantitate a experiențelor trăite. Ar însemna să mă împac cu balastul – minor și nesemnificativ în economia Universului – pe care traiectoria mea îl creează. Ar însemna că am fost *aruncat* într-o lume care nu-mi transmite nimic.

Fuck happiness, we need challenges!

Nu cred în acele fantasme ale fericirii în care ne imaginăm stând la umbră pe plaja unei insule tropicale, în care ne imaginăm plini de bani, fără job și fără micile sau marile griji cotidiene.

Ființa umană este astfel construită încât are nevoie în permanență de provocări, de aventură și de încercarea limitelor curajului uman. Situații existențiale care traduc cel mai bine locul incomplet și intermediar pe care omul și-a găsește în lume.

Curajul nu este doar o simplă calitate a unor oameni care jonglează, ci este trăsătura morală a acelor oameni care pariază că Universul va ține cu ei.

Pe stradă unde am crescut era o cantină în a cărei curte ne jucăm în fiecare week-end. Curtea era imensă, însă era păzită de un câine pe măsură.
Țin minte acele zile în care bucuria noastră era următorul joc:

Săream gardul – un gard mare de ciment – în curte, înaintam câțiva pași, câinele ne simțea și alerga înspre noi. Acele secunde când vedeai dulăul venind spre tine și săreai imediat gardul înapoi în stradă erau toată miza jocului.
Cel mai curajos dintre noi era acela care sărea gardul în curte și înainta cel mai mult, se îndepărta cel mai mult de gard, crescându-și riscul de a fi prins.

Ne-am jucat astfel destule zile și nu țin minte pe nimeni care să fi fost prins de câine. Nu țin minte pentru simplul fapt că, dacă ar fi

fost prins, consecințele ar fi fost destul de grave și implicit memorabile. Câinele nu era o potaie, iar noi eram doar niște puști de 7-8 ani care ne testam curajul, ne antrenam capacitatea de reacție și căutam acele senzații țări pe care doar riscul unor pericole ți le poate oferi.

Am impresia că dorința de risc și cautatea acelor senzații tari este adânc înrădăcinată în ființa noastră dincolo de adrenalină și dincolo de acei hormoni care ne provoacă plăcere. Am impresia că testarea limitelor, căutarea riscului și a aventurii răspunde unor nostalgii religioase primare.

Incearcam aventuri chiar cu riscul pierderii propriei vieți.
Trăim iubiri intense chiar cu riscul pierderii propriului echilibru.

Sunt oameni care-și riscă ultimele trăsături umane doar pentru câteva clipe de extaz.
Sunt oameni care "o caută cu lumânarea" doar pentru că în acesta căutare se simț ei înșiși."Te mănâncă un fund" nu este expresia încercării prostești de-a surmonta plictisul, ci doar căutarea specific umană a unor provocări.

Dacă nu avem provocări, le inventăm.
Dacă nu sunt provocări, ni le imaginăm acolo.
După ce o provocare este realizată, căutăm altele și altele, iar căutarea nu se oprește niciodată.

A avea curaj înseamnă a avea încredere în posibilitățile nelimitate ale vieții, la fel cum a iubi înseamnă a-ți trăi viața în plină afirmare.

“Da”-ul pe care orice naștere îl aduce cu sine în lume poartă ceva din curajul primului punct de lumină care a explodat în umbra increatului. (Cum din chaos face mumă, iară el devine Tatăl…)

Acei oameni care au bani, faimă și putere și vor mai mult, și mai mult, nu sunt oameni îmbătați de putere sau de iluzia grandorii lor, ci sunt oameni care caută noi provocări, care caută noi bătălii, care își împing și mai departe limitele curajului lor.

A trăi înseamnă a-ți asuma curajul echilibristicii între ființă și neființă, între zbor și a prăbușire.
A trăi din plin este atunci când fiecare gură de aer este un risc, când fiecare inspirație este o ruletă rusească.
Căci fără bătălii și fără provocări, nivelul nostru de curaj/ființă este la nivelul unei euglene verzi perfect identică cu propria plictiseală.

Alege cea mai buna versiune a ta

Am impresia că te pricepi al naibii de bine să-ți faci rău singur și să-ți întorci armele tale cele mai bune și cele mai ascuțite împotriva ta însuți.
Ți-ai finisat atât de bine sistemul defensiv – din cauza lipsei generalizate de încredere – încât te-ai trezit că singurul atac pe care ți-l mai permiți este împotriva ta.

În acest context, oamenii naivi, oamenii plini de candoare sunt cei mai norocoși. Candoarea este forța ta interioară, este ceea ce-ți conturează frumusețea ochilor atunci când zâmbetul tău este sincer.
După ce zâmbești, îți mai rămâne doar să înveți să canalizezi această forță cu inspirație și discernament.

Slăbiciunea este doar proasta utilizare a puterii noastre interioare.

Să luăm un exemplu. Unii oameni te pot răni, unii oameni chiar te rănesc. Unii oameni te pot minți, unii oameni chiar te mint.
Sunt situații în care încrederea noastră este înșelată. Dacă nu există o investiție de încredere, nu există înșelare, abuz, trădare.

Poate părea ciudat, însă atunci când sunt înșelat, primul meu gând nu este înspre persoana care m-a înșelat, ci înspre mine. Mă interesează mai puțin cel care mă rănește și mă minte, căci sunt convins că cel care pierde nu sunt eu însumi.

De vreme ce eu câștig, mă concentrez asupra mea. Ce pot învăța din această situație, unde am greșit, cât de mult mi-am riscat încrederea, cum îmi pot finisa și mai bine sistemul de orientare între oameni.

Încrederea este întotdeauna o situație de risc. Un gest de încredere presupune mereu un coeficient de incertitudine pe care trebuie să ți-l asumi. Dacă nu e risc, nu ai nevoie de încredere, iar dacă e risc, încrederea devine un act de demnitate umană.
Oameni neîncrezători (în ei înșiși, în Ceilalți) sunt oamenii care își imaginează că accelerează călcând pedala de frână.

De vreme ce atunci când sunt înșelat, îmi întorc privirile către mine însumi, iar nu către înșelător, înseamnă că am operat cu o modalitate atipică de a pune întrebarea. În viața ta, poți adresa mai multe întrebări (din mai multe perspective) situațiilor cu care te confrunți.
Când ești rănit, te poți întreba, de ce doare când ești rănit, de ce oamenii te rănesc (vei fi ispitit să crezi că toți oamenii te rănesc), de ce ai avut atât de multă încredere, de ce ai fost atât de naiv, cum poți evita situațiile de genul acesta în viitor, cum îți pot reveni fără resentimente.

Așadar, într-o anumită situație, îți poți adresa mai multe tipuri de întrebări, iar aceste întrebări aruncă lumini diferite asupra situației.
Dacă ne imaginăm întrebările că niște faruri care aruncă lumini din unghiuri diferite, atunci înțelegem cât de mult ne ajută să știm să punem întrebările corecte.

Ele luminează întâmplările din viața noastră, iar nu concluziile, iar nu răspunsurile.

Răspunsurile dau iluzia că o anumită perspectivă este singura perspectivă, însă ele sunt contextuale, prin urmare fragmentare și incomplete.

Avem un raft cu trei sticle cu vin. Una este la 30 de dolari, altă este la 50 de dolari, iar ultima este la 75 de dolari. Statistic, cea mai vândută sticlă va deveni cea de 50 de dolari. Este o judecată contextuală, într-o situație comparativă.
Dacă vei avea pe raft o sticlă de 20 de dolari, o alta de 35 de dolari, iar ultima va fi de 50 de dolari, cea mai vândută sticlă va deveni cea de 35 de dolari.

Evaluarea contextuală este corectă, însă contextul este temporar, ține doar cât ești în magazin. Vei ajunge acasă și vei bea sticla de vin în alt context decât cea în care era așezată între alte sticle de vin cu prețuri diferite.

Să ne ferim de rezolvări contextuale, care sunt valabile doar de la mână până la gură. Să ne ferim de răspunsurile care ne însoțesc doar de la vitrină până la casierie. Să ne ferim să credem că unele răspunsuri ne vor însoți toată viața.

Adresează-ți întrebări, luminează cu aceste întrebări situațiile pe care le trăiești, iar în acest mod vei fi în stare să-ți alegi cea mai bună versiune a ta.

Gardurile din noi

În 1986 părinții mei aveau bani strânși pentru cumpărarea unei Dacii. Mama dorea mașina, însă tata dorea să se mute la casă, sa aibe curtea și gradina lui. Stăteau pe atunci într-un apartament cu două camere lângă Parcul Tei și în curând au început să caute o casă.

Au vizionat mai multe până când, într-o zi plimbându-se pe strada Libertății, au văzut un anunț de vânzare. Era o stradă cu case, iar la capătul străzii coborau niște scări către un alt cartier al orașului.

Mama mi-a spus mai târziu că atunci strada arăta ca în basme. De o parte și de alta a străzii erau straturi cu flori de toate culorile, curțile aveau multă verdeață, iar grădinile păreau întreținute.

Acolo au văzut anunțul. Era o casă bătrânească cu un salcâm în curte. Nu era locuită și aparținea fiului bătrânei care stătuse acolo. Fiul locuia în alt oraș și dorea să scape destul de repede de acea proprietate de vreme ce se zvonea că acea zona urmează să fie demolată în vederea construirii unui cartier cu blocuri.

Astfel, în primavara lui 1986, părinții meu au cumpărat destul de ieftin o casă pe care imediat au început s-o demoleze. Toată vara au construit o alta nouă, iar în toamnă ne-am mutat acolo.
Mai întâi ne-am mutat în două camere, apoi în trei camere, apoi patru camere, apoi cinci camere. În fiecare an le veneau idei și mai construiau câte ceva. Au făcut un hol, au mutat baia, au mărit bucătăria, au mărit holul, au închis un perete, au spart un altul.

În acel an totuși, când au cumpărat locul, toți le atrăgeau atenția că zona se va demola și se vor construi blocuri. Chiar în timp ce ei construiau casa cea nouă, experți și inspectori de la primărie veneau în grădină și măsurau și testau solul, să vadă la câte etaje rezistă.
Lor nu prea le-a păsat, au construit înainte, au riscat, iar dacă decembrie '89 s-ar fi întâmplat un an mai târziu, probabil noua casă ar fi urmat să fie demolată.

Atunci, eu aveam șase ani, iar fratele meu avea cinci ani. Când ne-am mutat grădinile nu aveau garduri și erau despărțite doar cărarea dintre ele. Când am descoperit noi grădina, ne-a povestit mama mai târziu, am crezut că totul este al nostru. Ne-am jucat peste tot, ne-am fugărit peste tot, printre straturile și în grădinile vecinilor.

Vecinii nu s-au ofuscat prea tare, erau niște oameni simțiți și răbdători cu copiii sălbateci ai noilor vecini, însă în câteva luni, brusc sau subtil, între grădini au început s-apară gardurile.

Ce faci când te simți singur?

Acest articol a rezultat din curajul cuiva care a întrebat "tu ce faci când te simți singur?".

Uneori dăruiesc chestii mici și gesturi mici. Am observat că ridicarea stimei de sine este cea mai la îndemână atunci când dăruiesc ceva.
Uneori citesc, ma uit la un film, scriu, sun pe cineva, ies afară.

Mă simt singur atunci când simt că mă cufund în mine însumi, când cad în propriul neant. Iar pentru a nu cădea, apelez la Ceilalți.

Pentru mine însumi sunt cel mai mare dușman și doar ținându-mă ocupat cu Ceilalți, reușesc să nu mă autodistrug în propria singurătate.

Mă simt liber chiar și printre oameni.

Genul acela de singurătate în care conștient sau inconștient ne închidem pe noi înșine, îmi aduce aminte de fiecare dată de reacția melcului atunci când îi atingi ochii. Atunci când îi atingi, se apără și-i retrage, însă în același timp își retrage și posibilitatea de-a privi și de-a se orienta.

La fel și noi, în momentele vulnerabile, când ne retragem, când credeam că ne apărăm vulnerabilitatea, ne rupem niște punți. Ne rupem niște punți pe care ar putea circula toate lucrurile frumoase

care vin de la Ceilalți.
În mod evident, de la Ceilalți nu vin numai lucruri frumoase, însă dacă nu riscăm deschiderea noastră, ar trebui să ex-plodăm în propria noastră păguboasă im-plozie.

Mă gândesc ce s-ar întâmpla dacă propriul organism s-ar închide în sine însuși cu totul, atunci când este bolnav. Ce s-ar întâmpla dacă corpul nostru ar acționa atât de orbește și resentimentar?

Și-ar retrage și posibilitatea de-a se vindeca, în mod evident.

Însă din fericire, nu se întâmplă astfel.

Atunci când suntem bolnavi, corpul își ridică propriile bariere, însă rămâne un sistem deschis, rămâne sugestionabil la stimulii care îl pot vindeca. Își permite riscul ca aceeași sugestionabilitate să-i provoace mai mult rău.

Astfel, atunci când mă simt singur, primul meu gând este cum pot să mă deschid mai mult, cum pot să dăruiesc mai mult, cum pot să risc și mai mult propria vulnerabilitate.

Mi-a fost frică

Într-o zi frumoasă de aprilie, Mana m-a sunat și mi-a spus cu o voce tragică că Darius a plecat.

"Unde a plecat?"
"În lume?"
"..."
"În jurul lumii."

Am fost deodată purtat în toate fantasmele proprii a ceea ce înseamnă în jurul lumii. Îmi imaginam de multe ori să plec în lume, să fiu un hamal in Cairo, un chelner în Tokio, un tăietor de lemne în Vancouver, însă acum aveam șansa unui companion.

Darius ținuse secretă dorința lui de-a pleca, nici familia, nici prietenii săi n-au știut. A anunțat doar pe blogul său și a plecat. Am rugat-o atunci pe Mana să-i lase un mesaj pe blog – avea parola – căci vreau să vin și eu cu el. Imi imaginam că în zece ore de când plecase, nu putuse să ajungă prea departe și ne-am fi putut întâlni undeva.

A doua zi seara, Darius a dat un semn de viață. Dorea să facă ocolul prin Orientul Mijlociu, ajunsese până în Bulgaria și s-a întors. De unul singur nu este ușor, he got scared. S-a întors în Cluj, a promis tuturor că s-a liniștit, însă în aceeași seară m-a sunat. Văzuse mesajul.

A părut un vis realizat: să am cu cine merge în jurul lumii. Ne-am făcut planul de bătaie, iar a doua zi trebuie să ne vedem în Bacău.

Am sunat în acea seară o matușă pentru a o întreba cum pot să-mi fac un pașaport în regim de urgență, am aflat că e simplu, însă pentru asta trebuie să mă duc la Bacău.

Eram miezul nopții și în timp ce-mi faceam bagajul entuziast m-a lovit gândul că *lumea este mai mare decât cred eu*. M-a apucat o teamă difuză, mă gândeam că viețile noastre sunt de jucărie, suntem protejați de o cupola afectivă formată din prieteni, familie, iubite, însă a pleca în jurul lumii este *altceva*. Este un lucru mare, serios și mult mai înfricoșător decât viața mea de jucărie.

Eram liber, îmi dădusem demisia cu o lună înainte, aveam niște bani strânși, îmi permiteam câteva luni bune de independență, însă în tot entuziasmul meu de-a pleca în lume, uitasem un amănunt: eram implicat într-o relație ciudată și plină de meandre (cum sunt toate, de altfel).

Când am vorbit la telefon cu ea în aceeași noapte și am anunțat-o ca vreau să plec în jurul lumii, am fost deja convins că îmi era frică. Speram în lașitatea mea să găsesc înțelegere și încurajări, însă m-am izbit de argumente și critici.
"Adrian, ai 28 de ani, alții la vârsta asta se gândesc cum să construiască o viață, iar tu te gândești să pleci în jurul lumii?"

"Și eu vreau să călătoresc în jurul lumii, însă nu așa... ca un

vagabond."
"Există un timp pentru toate."

Au fost argumente pe care nu le-aș fi luat în seamă în mod normal, însă acum îmi justificau lașitatea de-a pleca. În plus, îmi accentuau o frică mai veche: teama de a nu ieși din niște tipare sociale comune, asumate de ceilalți. Ok, sunt un tip nebun, cred și fac lucruri nebunești, însă încerc și eu, ca toți ceilalți, să păstrez aparențele. E mai sigur, e mai comod, consum mai puțină energie.

Mergi pe burtă pentru ca artileria celorlalți să nu te nimerească. Poartă haine de camuflaj, *blend in*.

Când Darius a revenit cu un telefon în aceeași noapte, m-a întrebat direct:
"Te-ai răzgândit, nu-i așa?"

A pleca atunci în jurul lumii (Darius a plecat a doua zi în jurul Europei, dar nu mai contează) a fost singurul lucru pe care mi-a fost frică să-l fac în 2008. M-am ascuns în spatele fricii proprii și în spatele fricii artificiale pe care ceilalți au pus-o în mine.

Am învățat și mi-am reamintit un lucru simplu: nu există argumente obiective pentru a renunța la un vis, la fel cum pentru a lupta pentru idealurile tale, nu ai nevoie de argumente raționale.

Doar oamenii fricoși au nevoie de certitudini pentru a face ceva.

Sunt oameni fricoși pe care frica îi îngheață și sunt oameni a caror

frică devine prilej de zbor, a căror frică este un motiv în plus de a lupta și de a continua.

N-am dorit să intru în nuanțări pe marginea distincției frică/angoasă, ci am încercat să-mi fac un exercițiu critic de sinceritate pe marginea unei frici experimentate în anul care tocmai a trecut, când am înțeles și mai mult că eroismul unui gest este direct proporțional cu gradul de frică pe care o învingem în noi înșine atunci când îl facem.

Când găsesc o idee nouă, îmi trec toată viața prin ea

În vacanța de vară după clasa a IX-a m-am decis să mă apuc singur să învăț franceza. Pe 18 iunie – de ziua mea – mama mi-a dat bani să-mi iau o gramatică a limbii franceze. Răsfoisem cartea în librărie și-mi realizasem că este un instrument bun și complet spre deosebire de alte cărți de pe piață care erau orientate spre franceza vorbită, însă dincolo de acestea, numele unei co-autoare m-a convins că am în față o gramatică bine documentată.

Micaela Slavescu era autoarea celor două dictionare frantuzești editate în anii '70 de la noi din casă - ștampilate cu "Biblioteca comunală Poduri" și, revăzând-o pe coperta unei gramatici a limbii franceze, mi-a inspirat încredere.

Nu știu cum au ajuns acele dicționare în biblioteca familiei, nu știu dacă erau "uitate", însă știu că faceau parte din zestrea mamei.

Când am dorit să învăț franceza, mama mi-a încurajat dorința, în casă aveam deja doua dicționare de școală, iar mai târziu în vara acelui an, mi-am luat dicționarul *Larousse* pe care-l folosesc și acum.

De ce dorisem eu atât de mult să mă apuc de învățat franceza în vara toridă a acelui an?

În 1986 ai meu s-au mutat la casă într-un nou și bun cartier. La două case de noi locuia o familie de profesori cu a căror baiat mă

împrietenisem. Acel băiat, puțin după începerea liceului, mi-a arătat *Romanul adolescentului miop*, iar de atunci modelul Eliade a dat o nouă formă adolescenței mele.
În roman era un adolescent care, ca și mine, dorea să cunoască o mulțime de lucruri, își făcuse o metodă și învăța limbi străine, lupta cu limitele corpului său și ale culturii sale.

Am dorit să învăț limbi străine după modelul adolescentului Eliade și mă apucasem de franceză pentru că toți în jurul meu învățau engleza, iar eu am dorit să fiu diferit.

Am putut-o învăța pentru că existau în casă dicționare, pentru că am putut găsi o mulțime de cărți în franceză la biblioteca orășenească, pentru că mama m-a încurajat. Mi-a dat bani să cumpăr carți, mi-a luat apărarea când tata dorea să mă trimită în diverse treburi, a avut grija de existența unui context favorabil — îmi amintesc cu ce grijă urca în mansardă și mă chema la masă.

Mă ambitionasem să învăț limbi străine pentru că cineva îmi pusese în mână o carte de Eliade. Pentru ca acel cineva să ajungă la mine, părinții mei au trebuit — în cadrul aceluiași oraș — să se mute de la bloc la casă — într-o zonă bună.

Au fost o mulțime de factori care au creat șansa ca aceste lucruri să se întâmple.
Am avut noroc.

Mult timp după aceea îmi formasem o aroganță pornind de la gândul că avansul meu cultural mi se datorează doar mie. În acest fals scenariu, accentul cădea pe trăsăturile inerente ale

personalității mele (încăpățânare, voință etc.) puse în adversitate cu mediul, însă mă înselasem.

Am citit atât de mult până la terminarea liceului nu pentru că eu m-am luptat atât de mult cu mediocritatea mediului în care eram, ci pentru că mediul mi-a fost favorabil. Mai bine spus, mi-a fost favorabilizat de familie, prieteni, anumiți profesori.

Aveam o bibliotecă onorabilă acasă, liceul unde învățam deținea o bibliotecă foarte bună, iar biblioteca orășenească cred că era foarte bine susținută pentru un orășel moldav de provincie.

Am avut noroc.
Datorez multe contextului în care m-am născut și am trăit până la 20 de ani și datorez acest articol cuiva care mi-a mărturisit cu o sinceritate fermecătoare fraza din titlu.

Ce poți face când graba te frânează?

Din Piața Presei spre Băneasa, timp de o stație, drumul este drept, are multe benzi și este de obicei liber. Plecând din Piața Presei pe acest traseu, un autobuz poate alege să meargă mai repede sau mai încet.
Drumul este drept și liber până la următoarea stație, dincolo de aceasta, se formează de obicei blocajele, iar aceste blocaje pot fi văzute cu ochiul liber de la o distanță foarte mare. Așadar, autobuzul plecat de la Piața Presei se poate grăbi cel mult până la prima stație unde oricum coboară foarte puțini oameni, iar dincolo de această stație, e nevoit să se așeze la coada de mașini.

Acum în prezentul narațiunii însă, acest autobuz nu se grăbea, mergea lin cu o viteză oarecare de croazieră prin amiaza unei zile primăvăratice de februarie. Șoferul era tânăr, relaxat și conducea rezemat într-o îmbrățișare pe volanul imens. Dacă s-ar fi grăbit, ar fi ajuns mai repede la blocaj, iar nu la destinație.

În acest autobuz, în acea liniște, unei doamne tinere foarte distins îmbrăcată i-au apărut pe buze următoarele cuvinte si neștiind ce să facă, le-a zis:
"Auzi, domnu' șofer? Dar nu puteți merge mai repede totuși? Mai sunt oameni care se grăbesc la serviciu!"

La aceste cuvinte, pedala de accelerație – pasionata de buddhism – a ramas imperturbabilă. Ceilalți călători s-au simțit totuși politicoși să răspundă în locul ei:

“Da, chiar așa! Ne grăbim și noi, trebuie să ajungem la muncă!”

“Câtă nesimțire!”
“Hai calc-o, frate! Nu tre să-l aștepți pe cel din urmă, va întâlniți cu el la capăt”

Prima doamnă aureolată de sprijinul micii comunități provizorii din autobuz, a plusat și mai mult:
“De ce sunteți nesimțit și vă bateți joc de toată lumea?”

Volanul șoferului a rămas la fel de imperturbabil.

Doamnă blondă a cărei haină de blană transmitea destulă informație financiară celor din jur și-a scos telefonul din geantă (care vorbea aceeași limbă ca haina de blană) și-a sunat pe niste decibeli perfect neintegrați în structurile europene:
“Bună. Uite, scuză-mă, din cauza unui prost, întârzii puțin.”

Cerceii – care probabil știau mai multe limbi străine decât haina de blană și poșeta – au zâmbit cu mândrie. Stăpâna lor se descurcă bine, a știut perfect să găsească cea mai contextuală scuză imediat, pe loc. Și nu oricum, ci în niște condiții maxime de stres.

Telefonul mobil al autorului a zâmbit și el, aducându-și aminte de o vorbă. Unde se grăbesc românii de vreme ce la întâlnirile unde merge el, ei întârzie?

Fiind oricum blocaj, autorul a coborât la prima stație. A salutat șoferul relaxat, l-a încurajat prin semne și-a pornit ușor pe trotuar

fără să se grăbească.
Și-a aprins liniștit o țigară, gândindu-se ce articol bun va ieși din toată povestea aceasta și-a ajuns la prima stație înaintea autobuzului — care acum era perfect încadrat în coloana de mașini.

Contexte de frână

Cred că avem o recție inerțială de suspiciune și prudență cu privire la orice succes, la orice reușită, la orice lucru terminat.

A fi român înseamnă a fi neîncrezător în lucrurile care merg bine, în oamenii care reușesc.

Nu ducem lipsă de oameni talentați, înzestrați sau inspirați, ci mai degrabă ducem lipsă de **contexte** în care aceștia reușesc ceva, reușesc să facă ceva până la bun sfârșit.

Ne putem aminti cu ușurință cazuri în care tinere speranțe au ajuns slabe realități, iar din starturi grandioase au rezultat renunțări anonime.
Însă ne trebuie ceva timp să căutăm exemple curate de reușită, iar uneori chiar nu este greu să înțelegem de ce anume se întâmplă acest lucru.

Această baltă de neîncredere în succes nu este o problemă individuală, ci una colectivă. Românii dezvoltă foarte natural **contexte de frână** și ajung să bălțească în grup. Din acest motiv, același român plecat afară este un cercetător prolific, iar revenit în țară se blazează.

Contextul nu face pe om, însă îl poate des-face foarte ușor.

A trăi în România înseamnă din start a cheltui mai multă energie pentru a rezista asaltului neîncrederii în succes și în reușită. De multe ori am fost ispitit să cred că toate acestea se întâmplă din cauza invidiei, însă această este o explicație facilă.
Nu credem în reușită pentru că toți din jurul nostru sunt **compromiși**. Unii sunt compromiși prin ratarea lor, iar alții sunt compromiși prin succesul lor viciat de favoruri, pile, spăgi, cămările sau grupuri de interese.

Românii te accelerează individual și te frânează în grup.

Pur și simplu, nu credem că cineva poate să aibe succes curat în România pentru că:

1. nu credem în celula umană românească
2. nu credem în sănătatea mediului românesc.

Dacă îmi asum că mediul autohton este o mocirlă, cum pot să cred că cineva s-a putut ridica deasupra nepătat?
Spunând că românii sunt niște oameni faini care creează contexte de rahat mă subsumez și eu în aceeași logică a neîncrederii?

Fumatul este dependența de o proastă imagine de sine

Am fumat fără oprire din primăvara lui 2000 până în primăvara lui 2009. Am fumat noua ani fără întrerupere mai mult de un pachet pe zi. Am trecut de la Winchester la L&M, prin Derby și R&M, prin patru ani de facultate, cu Lucky Strike și cu Marlboro.

Cititorii mai vechi știu că acum câțiva ani, partea de sus a acestui blog conținea pe subsemnatul cu o țigară în gură. Unii prieteni chiar glumeau că nu mi-au văzut nicio poză în care să nu am o țigară, iar unii dintre ei știau pe cine încercam să imit prostește.

Am început 2009 cu gândul să mă las de fumat, a urmat apoi o perioadă în care n-am mai fumat în cameră, însă momentul final îl tot amânam. Am citit apoi cartea lui Allen Carr (pe care n-am terminat-o de citit), iar acum o săptămâna am aruncat ultima țigară.

Am trecut prin următoarele situații:
- întâmplare cu mulți nervi
- ieșire la bere
- situație socială cu nouă fumători într-o cameră timp de câteva ore.

și nu am simțit nicio luptă cruntă cu mine însumi pentru a nu fuma.

În ultimele luni m-am lovit de toate prejudecățile care zburdă liber (și asumate necritic) în jurul acestui prost obicei:

“Primele trei zile sunt cele mai grele”
“Prima săptămână este cea mai grea”
“Să te văd în două săptămâni!”
“Să te văd după o lună”
“Nu-ți vine să te urci pe pereți?”
“Când m-am lăsat, prietenii m-au rugat să mă apuc din nou. Devenisem nesuferit.”

Dimpotrivă, am devenit mai calm.

Nu este nevoie de multă voință pentru a nu mai fuma, este nevoie doar de o asumare corectă a imaginii de sine.
Eu îmi făcusem iluzia că fumatul îmi da o aură anume și, mai grav, mă îmbibasem de ideea falsă că fumatul mă ajută să meditez, mă ajută la concentrare.
Farmecul meu personal (puținul cât există) nu depinde de țigară, iar dacă e să fiu genial (puținul cât sunt), sunt și fără țigară.

Am realizat subtil și frumos că nici măcar nu-mi plăcea să fumez, iar acest lucru a contribuit mult la alegerea metodei ușoare.

Dacă îți imaginezi că ai nevoie de multă voință pentru a te lăsa de fumat, vei consuma multă energie în actul renunțării și vei rămâne cu gândul iluzoriu că ai renunțat la ceva, că ai sacrificat ceva, că o anumită plăcere a vieții îți va fi refuzată pentru totdeauna.

N-am sacrificat nimic, ci am ales să mă simt mai bine și mai sănătos. Poate sună că și cum am descoperit o formulă

miraculoasă, însă am găsit doar un mijloc mai responsabil de-a mai purta față de mine însumi.

Amânasem atât de mult timp să mă las de fumat pentru că mi se crease imaginea calvarului de după:
“O să-ți fie foarte greu, ai să vezi!”
“Ești dependent, o să te lași greu de tot.”

Îmi închipuiam o luptă teribilă și așteptam momentul potrivit, însă nu nicotina era problema, ci dependența de o proastă imagine de sine.

Mă ajută mult conștientizarea faptului că pariul meu cu nefumatul este doar un mic fragment dintr-un pariu mult mai mare cu mine însumi. Un pariu care e mai larg decât sănătatea mea fizică sau o mai bună imagine socială.

Fiecare bătrân este bunicul cuiva

Nu cunosc niciun bătrân de oraș, nici un pensionar care locuiește la bloc. Știu pe mulți, îi pot identifica după chip și mers, însă nu-i văd. Nu îi am cartografiați afectiv, iar respirația lor nu-mi aburește ochelarii.

Am crescut la casă pe o stradă unde bătrânii ieșeau la gard și priveau în stradă.
Astfel, toți bătrânii din imaginarul meu locuiesc la casă.

Apoi, toți bătrânii erau bunicii cuiva, nu erau de capul lor în această lume. Erau bunicii cuiva și vecinii cuiva. Primeau vizitele copiilor și nepoților și schimbau o vorbă cu vecinii. Nimeni nu se rătăcea.

Toți bătrânii pe care îi știu își căutau de treabă prin curte, stăteau în prag, ascultau radio pe o băncuță. Nu pot uita acele dimineți de duminică cu genericul de la *Viața Satului* rostogolindu-se peste garduri.

Acum, în metrou văd bătrâni rătăciți. La poștă, o bătrânică fusese repezită de la coadă și trimisă la colț să scrie o cerere. Când văd acest bătrâni rătăciți, repeziți, aproape inexistenți dacă n-ar fi plini de dureri tăcute, nu mă gândesc la mine, nu mă gândesc la bătrânețile mele, ci mă gândesc la bunicii mei.

Cea mai comună formă de bunătate față de bătrâni vine din imaginația interacțiunii cu un bunic, cu o bunică, cu un anumit tip de blândețe și răbdare specifică bătrânilor. Afecțiunea blândă manifestată față de un copil este cel mai cald sentiment de utilitate pe care un bunic îl poate încerca.

Îmi aduc aminte cum ne trezea bunicul și ne trimitea la biserică. Îmi amintesc acele dimineți de duminică când ne spălam la apa rece din lighean, când noi abia făcusem ochi, iar bunicul era deja bărbierit la oglinda de pe prispă, mirosind a spirt amestecat cu iarba udă.

Îmi amintesc când făceam cu toții rozariul sau când ne certa că ne-am *păcătoșit*, însă cea mai adâncă amintire este acel tablou de la sfârșitul verii când plecam și-l lăsam pe el în poartă. Petrecându-ne dureros cu privirea înlăcrimată.
Știam că se gândește la posibilitatea că este ultima dată când ne privește, însă mereu m-am amăgit cu iluzia că afecțiunea pe care i-o purtăm bunicului îi va hrăni veșnicia.

Bunicul s-a stins frumos. Chipul senin a adormit în mijlocul familiei și mi l-am imaginat norocos față de acei bătrâni singuri, cu apartamente obscure purtând — pe ușa deschisă — mirosul chimic al neputinței și al fricii de singurătate.

Sunt prea prudent cu mine însumi

Am găsit în lada din mansardă jurnalele din adolescență. Am stat câteva ore să răsfoiesc câteva caiete și m-am lăsat surprins de jurnalul din ianuarie 2000. Eram în pragul unei căderi, iar două săptămâni n-am putut citi decât basme.

Rândurile de atunci transmiteau senzația unui ritual de trecere. Ceva trebuia să moară în mine pentru ca altceva să poată renaște.

Mai jos am scos câteva din gândurile de atunci, de la 20 de ani:

Îmi consemnam în caiet "Astfel moartea…", iar apoi am pierdut rândul. În aceeași secundă, din stânga mea, cade o frunză de la ficus. Grea, zgomotoasă.
N-a mai rezistat și a dezertat de la plantă.

Orice dezamăgire înseamnă o demitologizare.

Visul creează realitatea.

Greșeala mea de acum este că mă umilesc prea puțin.

Adevărata bărbăție este să fii vicios, fără să fii demonic.

Sunt prea prudent cu mine însumi.

Nu contez decât în măsura în care sunt identic cu creația mea, ea este adevăratul meu eu.

Nu știu de unde mi-a venit spaima de a nu mă transforma în înger.

Trebuie să am puterea să-mi bat joc de mine însumi. Trebuie să îmi distrug câteva mituri.

Din ultimul somaj în mod sigur nu-mi voi lua cărți.

Trebuie să am curajul să îi dezamăgesc pe toți.

Trebuie să am curajul să îmi bat joc și de nemurire.

Mi-e sete de *relativități*.

Trebuie să trăiesc mai mult printre oameni. Prezența lor diminuează tristețea, melancolia și descurajările.

Frontiera clasei mele de spirit

Mergeam o pe străduță în Titan și, dintr-un Porsche Cayenne care aștepta să vireze, șoferul mă salută. Întorc salutul nesigur, nu cunosc niciun posesor de Cayenne, și abia după ce cobor mâna, îmi dau seama că șoferul mi-e cunoscut. E acel tip simpatic – în jur de 30 de ani – care deține, alături de soția sa, magazinul din colț, de unde-mi fac regulat cumpărăturile.

E un tip simpatic pentru că mereu e bine dispus dincolo de tejghea, te servește prompt, te ia cu "maestre, ce mai faceți?", nu te lasă să schimbi o hârtie pentru 10 bani. Nu doar mie îmi spune "maestre", însă modul cum se adresează și cum se comportă, te face să nu te simți mai puțin special.

E bine dispus în mod natural, e politicos arătând că politețea este doar transpunerea în fapt a stării lui interioare, iar ieri, salutându-na de la volanul unui mașinii sale scumpe, mi-a arătat că bogăția lui este starea lui de spirit.

Am simțit nevoia să scriu rândurile de mai sus după ce-am citit întâmplarea amară a lui Vlad, poveste care mi s-a părut neverosimilă, dar totuși adevărată.
În plus, mi-a adus aminte de o întâmplare din clasa a XI-a. Strânsesem niște bani și plănuiam o excursie la Iași pentru a-mi cumpăra niște cărți. Nu știam pe nimeni în Iași, am fost cazat două zile la Institutul Teologic Romano-Catolic, iar în prima zi am colindat de dimineață până seara toate librăriile pe care le-am

găsit. Aveam un carnețel cu mine și parcurgeam rafturile cu cărți notând titlurile care mă interesau pentru a cumpăni bine a două zi, în funcție de buget, cu ce cărți doresc să mă întorc acasă.

Într-una din librării, la ieșire, am fost singurul oprit și controlat. O doamnă aspră mi-a spus să ridic mâinile în sus în timp ce mi-a controlat șoldurile. A zâmbit nemulțumită și mi-a făcut semn că pot să plec. Stăteam cu mâinile ridicate în timp ce-i priveam pe ceilalți iubitori de carte cum treceau pe lângă mine în drum spre ieșire. M-am simțit tratat ca ultimul om, iar această întâmplare a devenit de atunci acea amintire mută care începe să vorbească doar în momentele de umilire cruntă pe care le trăiesc sau le văd la ceilalți.

Între timp am învățat, că toți ceilalți, să-mi apăr cu mai multă agresivitate stările de spirit.

Comunitățile de schimbare

În România, vibrația socială se măsoară în lucrurile pe care nu avem curajul să le faci în spațiul public. Aici, spațiului public nu este al nostru, este al lașităților noastre. Nu avem curajul să credem, nu am curajul să schimbăm, nu avem curajul să ne implicăm.

Spațiul public este oglinda întoarsă a lucrurilor în care nu avem curajul să credem.

La noi, spațiul public e plin de gălăgie și e gol de încercările de-a schimba lumea.
Problema cu tinerii nu este faptul că nu citesc – citesc destul de mult, slavă Domnului!, problemele lor se nasc atunci când nu știu facă cu ceea ce citesc si cu ceea ce visează. Atunci când nu au curajul să aplice, când nu îndrăznesc să schimbe.

Suntem geniali luați individual, dar suntem absenți și timizi în cadrul unor **comunități de schimbare** care abia se formează acum.
Calitățile noastre minunate se întorc împotriva noastră dacă nu găsim contextul în care să rodească în folosul celorlalți.
Comunitățile de schimbare pot fi acest context și pot constitui acea piatră de hotar între lumea care ni s-a dat și lumea pe care vrem s-o oferim mai departe.

Până atunci, indiferent cât de mult talent ai, dacă nimerești și continui joci fotbal pe un teren mocirlos, vei sfârși jucând prost, penibil și vei termina meciul cu impresia că nu ai fost niciodată un jucător bun.

Nu este o alegorie, este senzația pe care o am destul de des când stau de vorbă cu tineri de 20 de ani. Deși n-au făcut nimic, știu din start că nu sunt buni de nimic. Deși n-au încercat cu adevărat, știu din start că nu se poate.
Parcă se simt vinovați de eșecurile viitoare când, în mod firesc, n-ar trebui să ne simțim vinovați nici măcar de eșecurile trecute.

Spațiul public este destinat lamentărilor și neîncrederii în posibilitatea de schimbare. Un tânăr este timid în a declara că poate schimba ceva, însă va prinde curaj atunci când va dori să-și exprime îndoiala și neîncrederea în reușitele celor din jur.

Sper să mă înșel când termin cu gândul că — deocamdată — avem curaj doar atunci când nu avem puterea să îndrăznim.

Miresmele cu care lumea mă întâmpină

"Eram sigură c-ai să-l miroși." Colega mea de clasă, care întâmplător mă simpatiza, observase bine obiceiul meu de-a mirosi lucrurile la primul contact: un caiet, un penar, un pix, o cutie, o pungă cu biscuiți, o minge, o copertă de plastic, o radieră, un burete imbibat de cretă.
Acum, colega zâmbea căci tocmai îi adulmecasem oracolul. Nu pentru că unele fete își parfumau caietul cu amintiri, ci pentru că a mirosi un lucru înseamna pentru mine a face cunoștință, a mă introduce într-un univers nou, a lăsa noul să intre în viața mea, a surprinde adierea esenței unui lucru, iar nu doar indiciul unui atribut.

Mai târziu, când aveam să descopăr bibliotecile, când aveam să stau două ore prin rafturi doar pentru a alege cele trei cărți pentru următoarele zile, gustul meu pentru mirosuri avea să treacă la un nou nivel. Bibliotecile nu ascundeau doar memorie, ci înmagazinau mirosuri, arome ale trecutului, miresme prin care alte lumi se înfiripau în această lume.

Cărți vechi, cărți noi, cărți pline de praf, pline de umezeală, pline de mobilă, pline de alte mâini. Afrodisiacul mirosului unor pagini.

Mirosul unor case, mirosul unor camere, mirosul unui dulap, al unui frigider, al unei bucătării, mirosul anticariatelor, mirosul expozițiilor, mirosul unui tricou de mult uitat, mirosul unui prosop îmbibat de prea multe trupuri trecute și viitoare.

Mirosul cărților de la RAO, mirosul cărților vechi de la BPT.
Mirosul umed din dimineața unui parc.
Mirosul uscat din seara unui parc.

Parfumul respirației unei femei. Miresmele pe care le emană o femeie atunci când este stârnită, emoționată, enervată. Atunci când își ia lucrurile de la tine, atunci când îți iei lucrurile de la ea. Atunci când tocmai ți-a acordat ultima șansă, atunci când te invită, atunci când te respinge.

Mirosul unei melodii vechi, al unui zâmbet necunoscut, al unei pisici, al unei plăci de vinil, al unui paianjen zdrobit, al unei căzi de baie.

Încercarea de a extrage povești din miresmele cu care lumea mă întâmpină.

Poate uiți cum te iubea o femeie, cum se încolăcea, cum se înfigea în tine, cum te călărea, cum se lăsa umpluta, însă nu-i uiți niciodată aroma pielii și a gurii. Nu-i uiți afrodisiacul transpirației, parfumul spatelui, al sânilor, al mâinilor, al buricului și cosmosului dintre picioarele ei.

Credința e despre oameni, nu despre zei

Nu-mi place să vorbesc despre Dumnezeu și mă simt agresat ori de câte ori cineva mă întreabă dacă cred sau nu.
Acest disconfort vine atât din nevoia justificărilor ulterioare, cât și din faptul că acest subiect este unul destul de intim pentru mine.

Nu cred nici în argumentele teiste, nici în cele ateiste. Dacă am argumentele, ce nevoie aș mai avea de credință?
Dacă anumite idei mi se prezintă rațional, acceptarea lor ar ține de domeniul evidenței. Nu ar conține nimic eroic, nu aș risca cu nimic.

Pentru mine, credința este motorul spiritului uman. În concepția mea, credința nu este în mod necesar legată de existența unei Ființe Supreme, ci vorbește din plin de magia spiritului uman.

Credința este capacitatea de semnificare a minții umane, este eroismul de a arunca sens în jurul tău chiar și atunci când nimic nu are sens.
Nu cred în păcat, însă dacă as accepta unul, a fi lipsit de credință în ce privește posibilitățile nelimitate ale vieții este primul și singurul.

Credința înseamnă fidelitate față de libertatea mea interioară. A mă închina cu ochiul deschis înăuntru înseamnă a-mi respecta propria șansa și propriile latente.

Credința este motivația de ființă a omului.
E nevoie de credință pentru a iubi. Pentru a te ridica, pentru a continua, pentru a accepta ocaziile frumoase.

Nimeni nu te convinge rațional să te ridici din pat în fiecare dimineață.
E nevoie de credință.

Cât de mult te joci?

Jocul este una din puținele activități în care ființa umană se implică în mod total. Când ne jucăm, întreaga noastră persoană este mobilizată. Din acest motiv este atât de tonic, relaxant și sănătos să te joci. Te implici cu totul!
Atunci când nu te implici în mod total într-o activitate, obosești repede, căci trebuie să te tragi după tine și astfel consumi mai multă energie.

Atunci când pui pasiune, primești aripi. A te juca, a te implica în mod total în ceva înseamnă a te accelera pe tine însuți.

Jocul menține ridicat nivelul entuziasmului, te ține în formă și astfel – deja încălzit – sesizezi mai ușor oportunitățile, apuci mai repede șansele care ti se oferă.
Dacă alergi de pe teren, chiar dacă nu ești prea bun, îți crești totuși șansele de-a te întâlni cu mingea.

Suntem ființe moderne, blazate și compartimentate. Suntem oameni plini de roluri sociale, plini de nișe interioare, plin de responsabilități și angoase.
Jocul este anti-sistem pentru că sistemul este compartimentat ca o corporație.
Jocul face inutile toate departamentele în care ne-au așezat părinții, școala și șefii.

Jocul este cea mai sănătoasă atitudine față de un univers lipsit de sens. Jocul este curajul de a-ți institui propriul sens în praful din jur.
Jocul este o formă de a-ți arăta puterea interioară. Este o formă de generozitate, este cea mai inspirată o risipă de energie.

Să recunoaștem, totul nu este atât de roz. Jocul este riscant, iar sistemul taxează pentru răzvrătire și rezistă feroce la orice încercare de-a schimba *status quo*-ul.
E drept, sistemul consemnează uneori moartea celui care se joacă, însa este mai tragic faptul că nu consemnează nici măcar nașterea celui care nu are curajul să se joace.

Mergi cu bicicleta!

Articolul care urmează conține în principal **două idei**:

1. Gradul de normalitate al unei societăți se măsoară în siguranța și relaxarea bicicliștilor săi.
Când bicicliștii se simt bine, când se simt în siguranță, când se simt respectați în trafic putem vorbi de o societate civilizată.

Am aruncat această idee ca sondaj pe twitter, iar multe dintre răspunsurile primite mi-au spus că exagerez. Nu-i nimic, avem nevoie de anumite exagerări, iar eu pot să exagerez în continuare.

Din modul cum se comportă majoritatea față de un anumit grup, afli informații și despre grup, și despre majoritate. În același mod cum afli lucruri despre o comunitate măsurând gradul de acceptare a minorităților sexuale.

Bicicliștii se simt ok atunci când sunt respectați în trafic. Bicicliștii se simt ok atunci când au piste și când au parcuri unde să se plimbe.
A avea piste de biciclete, a avea parcuri și a avea un comportament decent în trafic, toate acestea țin de un anumit grad de civilizație.

2. Procentul de biciclisti din populatie este direct proporțional cu gradul de civilizație.

Aceasta idee este corelată cu prima și se aplică doar în cazurile în care bicicleta este o alegere, iar nu o necesitate.
În multe țări asiatice (China, India, Vietnam etc.), bicicleta este o necesitate, este singurul mijloc de transport pentru multe persoane, iar numărul de bicicliști este o particularitate culturală locală.
Exemplu:

As nations such as China and India become more wealthy, their own use of bicycles has declined due to the increasing affordability of cars.

Civilitația în ce priveste bicicleta se întâmplă atunci când alegi să mergi cu bicicleta, deși îți permiți și celelalte mijloace de transport. Se întâmplă atunci când ai opțiuni.

În această vară am închiriat biciclete de câteva ori de la *Cicloteque*, de câteva ori de la centrul din Titan, însă norocul meu a fost bicicleta împrumutată mai mult de o lună de la un prieten.

În total, am fost la câteva *bikewalk*-uri, la destule de plimbări cu gașca de pe twitter, la o ciclopromenadă nocturnă și la o mulțime de expediții urbane solitare.

Am mers de multe ori pe bulevarde și intersecții aglomerate și până acum nu m-a înjurat nimeni.

Din cartierul meu – Titan - până în centru (de exemplu, până în parcul Izvor) am pistă pentru bicicletă mai mult de 80% din drum.

Bucuria mea nu este neapărat că sunt multe piste (care nu întotdeauna sunt respectate, deși oamenii îți fac loc într-un final când te văd cu bicicleta), ci faptul că seara când ies la plimbare, observ că nu sunt singurul cu bicicleta. Văd grupuri de 5-6 prieteni cu bicicletele și/sau rolele care au ieșit la plimbare care-mi transmit semnalul unei normalități care încet-încet începe să se instaleze.

Intenționez să-mi cumpăr bicicletă cât de curând (am stat tare prost vara asta cu banii) și am să recomand tuturor să-și cumpere, să-și închirieze una

O soluție la problema țigănească

Am avut patru țigani colegi de clasă de-a lungul scolii generale.

Doi dintre ei – frate și soră – erau foarte săraci, trăiau în mahalaua de case – aducând cu ei mirosul specific – și erau mereu puși în ultima bancă.

Jenică și Anica s-au târât alături de noi până prin clasa VI-a. Învățaseră să citească cât de cât, însă știam cu toții cum treceau dintr-un an într-altul. Jenică a dispărut cu vreo doi ani înaintea surorii lui și-l mai vedeam uneori cărând gunoaie prin oraș. Anica era mai isteață și aduc aminte că semăna cu maica-sa pe care o știu din vizitele la școală. Nu-mi amintesc de probleme legate de ei, nu au bătut și nu erau bătuți de nimeni, erau firi blânde, însă erau *izolați* printr-un acord tacit al tuturor, elevi și profesori.

Dispariția lor mi-am imaginat-o cauzată de contextul lor familial.

Ceilalți doi țigani din clasă erau *normali*. Gabi și Petrică. Învățau la fel de bine sau de prost ca majoritatea, erau la fel de obraznici sau cuminți, jucau la fel de bine fotbal ca ceilalți băieți. Stăteau la blocuri normal, în cartiere normale.
Am fost colegi până în clasa a VIII-a și doar un liceu teoretic/ industrial m-a despărțit de ei.

Diferențele dintre ei erau de natură socială și culturală. Unii au avut contexte prielnice, alții au avut mai puțin noroc.

Deși țigani, erau diferiți între ei, la fel cum noi suntem diferiți în cadrul aceleiași familii, iar povestea lor ar trebui să fie un argument împotriva judecării la grămadă dupa rasă, sex sau orientare religioasă.

Tata avea mulți clienți țigani care veneau uneori zilnic în atelierul său de croitorie din spatele curții. Când mai târziu l-am întrebat cum sunt țiganii lui ca clienți, răspunsul său m-a uimit. Unii dintre ei erau extrem de zgârciți, *se țigăneau la bani,* alții sunt foarte domnoși, însă în medie sunt mai corecți decât românii.
"Se țigănesc la bani, însă când zic că plătesc, plătesc!"

Tata are fizicul unui elev din primii ani de liceu, însă niciodată nu i-a fost teamă să primească țigani în curte.

În Moinești, orașul în care am crescut, erau destui țigani, însă niciodată n-am avut probleme cu ei. Știam atunci când mă duceam la discotecă că sunt mai mulți români de care trebuie să mă feresc decât țigani.
De asemenea, știam pe atunci că țiganii din orașul vecin – Comănești – erau mai răi, căci veștile despre bătăi, tăieri cu cuțite erau destul de dese. În Comănești, țiganii aveau un cartier separat și-mi imaginam – la fel cum cred și acum – că segregarea era și încă unul dintre motivele tensiunilor existente.

Târziu în Iași și apoi în București am aflat cu stupoare că există oameni exasperați de existența țiganilor în aceeași țară cu noi și am văzut oameni revoltați cu idei de Auschwitz în ce privește această etnie.
Bănuiesc că sunt mulți care au suferit în urma interacțiunilor cu

țiganii, însă discriminarea, segregarea sau alungarea lor nu sunt o soluție. Sunt aici, sunt ai noștri, i-am moștenit istoric și trebuie să găsim soluții de coabitare.

Problema mea nu este că cei mai bătrâni cred ce cred despre țigani, ci că cei tineri cred ce cred despre țigani. Iar cei tineri cred ce cred despre țigani învățând pe pielea lor, iar nu învățând de la cei bătrâni.

Știu că se fac multe campanii politic corecte de dragul Europei și nu știu câți sunt cei carora chiar le pasă – sau au niște fonduri și-o pun de-o campanie – însă știu cu siguranță că există discriminare împotriva romilor, știu că se fac puține lucruri pentru a îndrepta aceasta stare de lucruri.
Un spot este o idee bună, însă soluțiile trebuie să se gândească pe termen lung, de ordinul deceniilor.

Experiența europeană îmi spune că popoarele care au probleme cu minoritățile (de exemplu, italienii) au în primul rand probleme cu ele însele și n-ar fi de mirare ca problema noastră cu țiganii să fie problema noastră cu noi înșine.

În final, îndrăznesc **o soluție** pe care mi-aș dori să văd experimentată de un guvern viitor. Se cheamă *teoria ferestrelor sparte* și înseamnă a lucra la contextul social pentru a schimba actorii care interacționează în cadrul acestui context.
Nu încerca să schimbi țiganul, încearcă să schimbi mediul în care trăiește țiganul și trepat țiganul – ca orice om – se va prinde de față.

Dincolo de asta, această idee aș simți-o mai urgent să fie aplicată în cadrul românilor și de aici prin educația majorității ajungem la un altfel de climat social și cultural în care problema minorităților se va pune mai inspirat decât până acum.

Indignează-te cât mai repede!

Coadă la o filială a unei bănci. În cele 40 de minute, doar două persoane au fost rezolvate. La un moment dat, domna de la casierie se scuză că nu poate efectua nu știu ce tranzacție și cere mai mult timp.
Aici s-a umplut paharul. Gesturi a nervi și nerăbdare se transmit de-a lungul rândul cozii. O doamnă de la coadă începe să vocifereze. Așa ceva este inadmisibil, ea de o oră stă acolo și n-a găsit loc de parcare și ar fi a treia oara când ar lua amendă așteptând aiurea pe la bănci.
Un domn din spatele ei se implică și el:
"Dacă vedeți că e coadă și nu puteți face față de ce nu chemați un coleg să vă ajute?"

În câteva minute, coada este o sumă de voci și nemulțumiri.

În alte câteva minute, de pe o ușă din spate ies doi funcționari ai băncii care mai deschid două ghișee noi, la două mese.
Coada inițială se rupe în trei, iar în alte câteva minute cineva ar fi observat că lumea începe să fie rezolvată și pleacă.

Doamna de la coadă – care vociferase prima – tocmai își încheia tranzacția când cineva ar fi auzit-o concluzionând:
"În țara asta trebuie să urli ca să se rezolve ceva, căci în mod civilizat nu se poate. Doar cu scandal se rezolvă lucrurile!"

Nu cred întotdeauna în scandal, însă am observat, fiind martor la scena de mai sus, că a fost nevoie de cineva care să spargă tensiunea inițială pentru ca toți ceilalți nedreptățiți să se replieze.

Știu că de multe ori sunt antipatici – pentru că nu suportă *merge și așa*, însă îi admir acei cetățeni ușor indignabili și repede volatili când este vorba de o nedreptate cât de mică. Sunt cetățeni care-și respectă timpul, își cunosc așteptările și aplică standarde ideale.

Sunt cetățeni care-și bat capul atunci când majoritatea stă pasivă și mai pune o caramidă la lehamitea generală.
Sunt oameni a căror indignare devine contagioasă și exemplară atunci când unul dintre ei îndrăznește.

Preselecția oamenilor din viața noastră

Există șanse foarte mari ca două persoane care s-au întâlnit la o conferință în Rio de Janeiro să se reîntâlnească la un vernisaj la Roma și să se salute din nou la o lansare de carte în New York. Dacă vă întâlniți de două ori "întâmplător" puteți spune că este o coincidență, dacă vă întâlniți de trei ori este deja senzația unei lumi comune pe care o împărtășiți.

Preferințele și interesele noastre ne orientează pe anumite trasee sociale unde suntem înclinați să întâlnim un anumit tip de oameni. Cred într-o stratificare pe orizontală a societății unde cei cu afinități și interese comune se mișcă pe același etaj social. Deși totul pare haotic și random, există o ordine, există destule *pattern*-uri în relațiile sociale din interiorul unei comunități.

Cum se face că ne întâlnim cu anumiți oameni în mod regulat, deși nu îi cunoaștem (exceptând probabilitatea oferită de geografie – vecinii de bloc, de exemplu)? Cum se face că nu ne întâlnim niciodată sau aproape rar cu colegii de serviciu în alte situații sociale decât cele zilnice de la birou?

Două exemple:

1. Am lucrat câteva luni la un restaurant McDonald's în București. Deși au trecut patru ani de atunci, n-am întâlnim pe stradă, în metrou sau la vreun eveniment oarecare niciunul din foștii colegi. Erau toți majoritatea tineri normali, cu care aveam ce glumi sau vorbi în pauzele de țigară, însă n-am avut niciodată surpriza să

mă întâlnesc cu vreunul la vreun, de exemplu, *Bikewalk* și să-i zic: "Hei, nu știam că-ți place și ție să te plimbi cu bicicleta".

În afară faptului că eram concentrați în același spațiu în același interval orar, n-am reușit să găsesc niciun punct comun și nicio concidență care ne-ar putea face să ne întâlnim pe plajă, la coadă la un film sau la o lansare de carte. În afara jobului propriu-zis, cu foștii mei colegi nu împărțeam nicio lume socială.

2. Am să folosesc un exemplu extrem, o coincidență care vorbește totuși despre media celorlalte concidențe din această categorie.

În ultimele luni am întâlnit două persoane la trei evenimente sociale fără o aparentă legatură. La un cenaclu, la lansarea unei reviste și apoi într-un apartament transformat într-un proiect cultural (proiecții de filme, recitaluri de poezie etc.).

Nu exagerez spunând că eram destinat să mă întâlnesc cu acele persoane, însă știu sigur că nu este o întâmplare. Când dezvoltăm prea multe coincidențe, vorbim deja despre lumi care se intersectează.

Care este explicația?
Primul exemplu este opac și este anterior descoperirii *social media,* însă al doilea exemplu îl asociez clar tot ce înseamnă rețelele sociale și cum acestea ordonează lumile în jurul nostru.

Cei care folosesc social media sunt mai dinamici social decât cei care nu le folosesc prin simplul fapt că-și exprimă social pasiunile și hobby-urile, iar acest lucru crește cantitatea și calitatea

interacțiunilor sociale. Dacă trăiesc într-un cătun și sunt pasionat de Mircea Eliade, în modul cel mai probabil că pasiunea mea nu-și va găsi niciun debușeu social în mediul respectiv. Astfel, un colecționar de timbre care folosește rețelele sociale va cunoaște mai mulți colecționari de timbre decât unul care nu folosește nicio rețea.

Folosind o rețea socială ne ordonăm în prealabil oamenii pe care îi vom întâlni. Scriind pe un blog despre cărți ajungi în mod inevitabil să interacționezi cu oameni pasionați de cărți.

Astfel, prin *social media* a crescut probabilitatea ca pasiunile noastre să fie exprimate social (un hobby nu mai este o chestie privată), iar acest lucru creează un dinamism social prin care fiecare suntem proiectați pe anumite orbite sociale unde întâlnim anumiți oameni.
Dacă înainte vorbeam de *pasiunea mea este,* acum vorbim de *pasiunile mele sunt.* Acest lucru s-a întâmplat și datorită unui fapt simplu: au scăzut costurile prin care putem întreține la nivel social mai multe pasiuni concomitent. Și înainte oamenii aveau mai multe pasiuni, însă acestea nu erau socializate decât foarte rar.

Acum pasiunile și interesele noastre dezvoltă mult mai ușor lumi sociale în jurul nostru, lumi în care mișcă oameni deja selectați să-i întâlnim. Când la magazinul de la colț mă întâlnesc de multe ori cu vecinul de la etajul trei nu înseamnă că impărțim aceeași lume socială, ci doar același areal geografic. Când mă întâlnesc cu același vecin la aceeași serie de conferințe, deja avem o lume comună.
Am o lume socială comună cu un marocan pasionat de Eliade și cu

care discut pe *facebook* și nu împart o lume socială cu vecinul de etaj cu care nu mă salut decât atunci când ne întâlnim în lift.

De vreme ce-mi exprim din ce în ce mai ușor pasiunile la nivel social, este destul de firesc ca traseele sociale astfel create să fie deja orientate, iar oamenii întâlniți pe aceste trasee să fie deja preselectați.

Astfel, *social media* reduce gradul de opacitate al interacțiunilor sociale (de exemplu, în proporție de 99% interacțiunile din metrou sunt opace, nu ne spun nimic, iar gradul de întâmplător nu poate fi semnificat în vreun fel – nu poți afla multe lucruri despre oamenii cu care împarți un vagon la un moment dat). Prin *social media* ne formăm propriile nișe sociale și semnificăm mai ușor tot ce se întâmplă în interiorul lor. De ce semnificăm mai ușor? Pentru că lucrurile sunt deja ordonate, sunt deja alese, iar gradul lor de coerență este mai ridicat.

Discuția e lungă, notez totuși că *social media* reprezintă un mod de învrăjire a lumii și poate crea posibilitatea unei noi mitologii.

Voi reveni cu o continuare a acestui articol încercând să înțeleg dinamica socială a conectorilor (oamenii care își semnifică mai multe lumi sociale) și modul cum pulsiunile noastre inconștiente ne orientează către anumiti oameni, către anumite grupuri și cum anumite grupuri în care ne mișcăm ne influențează – fără să realizăm – propria viziune despre viață.

Apologia prietenilor puțini

Nu am foarte mulți prieteni apropiați și nu am un grup de referință unitar.
Mă raportez uman și profesional la artiști, la antreprenori și la activiști (în sens nonguvernamental).

De aici decurg pentru mine două probleme:

1. Resimt o mai mică presiune din partea celor apropiați.

Prietenii, familia, colegii sunt primul inel social de încredere. Sunt aceia care au aportul cel mai semnificativ la continuitatea identității mele.
Cu alte cuvinte, cei apropiați sunt conservatorii coerenței lumii în care mă mișc. Fără prieteni, Universul pare mai lipsit de sens decât este în realitate.

Prietenii sunt primii care rezistă la încercările de a te schimba. Când tu te schimbi, ei trebuie să facă efortul de-a accesa un nou set de informații despre tine pentru a-și corecta imaginea ta inițială.
De cele mai multe ori, majoritatea prietenilor — supuși inerției — nu doresc să iasă din zona lor de confort pentru a-și regla comportamentul în funcție de noua ta identitate și vor încerca să te reducă la vechea lor imagine despre tine.

2. Greșesc mult mai des.
Având puține persoane apropiate, îmi scade timpul de deliberare și consultare înaintea unei acțiuni. Pentru orice pas pe care-l fac, am mai puțini oameni pe care să-i întreb cum li se pare ceea ce doresc să fac. Astfel, am o libertate mai mare să încerc lucruri și, prin urmare, o mai mare înclinație (unii ar zice, șansă) spre a greși și a eșua.

Oamenii cu prieteni puțini sunt mai supuși eșecurilor (prietenii sunt de multe ori niște sisteme bune de orientare), mai aventuroși, cu o înclinație mai mare către risc. Când dorești să schimbi lumea pierzi mulți prieteni și câștigi mulți oameni.

În concluzie
De multe ori prietenii devin doar pătura prin care cineva își încălzește lașitatea și-și mărește confortul. Mă înconjor de mulți prieteni pentru că nu am curajul să-mi lărgesc posibilitățile propriei persoane.

Prieteni puțini înseamnă mai multă libertate, la fel cum poate însemna și mai multă instabilitate. Fără prieteni, verifici mai des informațiile despre lumea din jur. Fără prieteni, consumi mai mult timp și energie pentru a menține acea mică fâșie îngustă a zonei tale de confort.

Prietenii nu mă vor încuraja să ies noaptea în pădure, chiar dacă ieșind în pădure reușesc să-mi înfrunt temerile și-mi testez limita propriului curaj.

Prietenii tind să îmi dorească binele de la parter, în timp ce eu tânjesc după riscurile și efortul de-a urca până de la ultimul etaj.

În același timp, chiar și puțini fiind, prietenii reușesc să ofere mai multă căldură decât orice soare și mai multă încurajare decât orice carte motivațională.

Prietenii pot fi o frână bună — salvându-ți pielea uneori, însă singura ta accelerație și moarte o găsești doar în tine.

Modestia este o disciplină a gândurilor

Am observat că oamenii inteligenți se descurajează mai repede decât oamenii mai puțin inteligenți.
Înțeleg inteligența în acel mod trunchiat (în care am fost educați) în care înseamnă complexitate, așadar mai multă instabilitate și vulnerabilitate. Cineva a menționat în acest context că *fericiți cei săraci cu duhul* și *dacă eram puțin mai prost, eram fericit*, însă am impresia că problema este mai largă decat atât.

Oamenii inteligenți își poartă și își simt fragilitatea și ies prin urmare mai greu din zona lor de confort. Îndrăznesc mai puțin pentru că ispita mândriei îi cuprinde mai des și pentru că-i mai comodă contemplarea propriei complexități.

Oamenii inteligenți sunt în medie mai timizi, însă timiditatea nu este efectul nesiguranței, ci este banala consecință a inflației de sine.

Există o întreagă tradiție a inteligenței văzută ca rană emoțională (câtă luciditate, atâta dramă!) și provocatoare de dezechilibre, însă s-a vorbit mai puțin despre *disciplina gândurilor* pe care orice avans în cunoaștere trebuie să și-l asume.
Orice avans în cunoaștere este un risc pentru imaginea de sine. Orice avans în cunoaștere presupune și orgoliul asociat inițiaților, a celor care cred că dețin o fărâmă de cunoaștere inaccesibilă celorlalți și prin urmare dețin o bucățică de putere.

Orice avans în cunoaștere trebuie să presupună o smerenie aferentă. Modestia este o disciplină a gândurilor.

Drama nu constă în faptul că afli mai multe lucruri. Provocarea cea mai mare vine din modul cum gestionezi imaginea de sine după ce afli mai multe lucruri. *You can't handle the truth* nu înseamnă că adevărul e groaznic, ci mai degrabă faptul că șandramaua personală este fragilă, iar acel adevăr nu are cum să fie integrat decât cu riscul unor comoții personale.
O altă nuanță în acest caz este și mai interesantă. Nu toate adevărurile îți sunt necesare, însă atunci când forțezi nota din orgoliul cunoașterii, încerci în mod artificial și orbit de mândrie să te cuplezi la niște adevăruri care nu sunt pe potriva ta, care nu sunt pe măsura ta.

Am scris rândurile de mai sus într-o cheie personală. Am observat la mine însumi cum setea de cunoaștere este cuplată de prea multe ori cu voința de putere și are ca rezultat o imagine de sine distorsionată.

Când alergi după adevăruri pe care nu ai unde să le integrezi începi în mod inconștient să le folosești împotriva ta. Când îți ascuți sabia și nu-i nici un oponent în jur, în mod inevitabil ajungi să te tai singur în ea.

De ce Universul este cuplat la dorințele noastre?

Universul lucrează pentru îndeplinirea dorințelor noastre nu este o idee optimistă și iluzorie, ci dimpotrivă este una cât se poate de realistă și de multe ori destul de înfricoșătoare. Optimismul acestei idei pleacă de la presupunerea că ne cunoaștem dorințele noastre și că, mai presus de orice, le putem controla.

După cum știm, de cele mai multe ori nu ne cunoaștem dorințele și, pentru că dorințele vin din acele profunzimi unde voința nu are acces, nu le putem controla. Multe dintre dorințe nu le cunoaștem, nu le putem controla, însă de cele mai multe ori le proiectăm în mediul nostru social devenind semnale către ceilalți. Semnalizăm către ceilalți o mare cantitate de informație de care nu suntem conștienți și prin filtrul cărora ceilalți ne judecă și ne etichetează.

Dorințele noastre reușesc să iasă la suprafață într-un fel sau altul. Această suprafață nu înseamnă doar conștientizarea lor de către noi înșine, cât mai ales proiectarea lor către ceilalți. În această proiectare semnalizăm dorințe, temeri, ceea ce ne dorim să devenim și de multe ori ceea ce am fost.
Omul este un mănunchi amplu de informații de care purtătorul nu este conștient niciodată în întregime. Nu ne controlăm ultimele resorturi, la fel cum nu putem privi în adâncurile propriei noastre priviri.

Asadar, Universul lucrează pentru realizarea dorințelor noastre de care nu suntem întotdeauna conștienți și pe care nu le putem controla. *De ce ți-e frică, nu scapi* este doar varianta negativă.

Făcând o paranteză, nu e de mirare cât de important este ceea ce proiectăm în jurul nostru și n-ar trebui să uimească resursele uriașe alocate în această direcție (*personal branding, public relations etc.*) Universul social din jurul nostru se aliniază în funcție de ce anume proiectăm.
În funcție de ce anume proiectăm anumiți oameni vor veni în jurul nostru, iar alții se vor îndepărta.

Dincolo de acestea, rămâne întrebarea **de ce Universul este cuplat la dorințele noastre**? Există un magnetism al gândurilor, al dorințelor? La toate acestea mi-aș dori răspunsul tău pentru că următorul meu articol va încerca – din perspectiva personală – să ofere câteva lămuriri.

Avem șanse, nu certitudini

Există o legătură între existența unei biblioteci cu cărți într-o casă și nivelul de educație pe care copiii respectivei familii îl pot ajunge. Nu este o legătură cauzală, însă – statistic vorbind – copiii care cresc cu o bibliotecă în casă au mai multe șanse de realizare în viață.

Statistic nu înseamnă cauzal, la fel cum nu înseamnă cu necesitate, însă statistica este foarte utilă de multe ori. Statistic, cei care iau antibiotice se vindecă mai ușor în urma unei răceli decât cei care nu folosesc antibiotice. Dacă există un aparat de diagnostic care în mod statistic depistează o boală gravă în stadiu incipient, atunci acest aparat ar trebui achiziționat de fiecare spital.
Statistica este despre șanse.

O bibliotecă în casă crește în mod statistic șansele, însă cauzele directe ale viitorului copilului se află în oferta părinților și a mediului social.
În cazul părinților, problema e mai puțin simplă decât pare. Copiii sunt influențați de ceea ce sunt părinții și mai puțin de ceea ce fac părinții.
[Părinții sunt mai mult decât meseriilor lor]

O bibliotecă în casă reprezintă ceea ce sunt părinții (oameni cu anumite preocupări, standarde și proiecții) și mai puțin ceea ce fac (ingineri, doctori, profesori, croitori).

Prezența unei biblioteci într-o casă – fie și din snobism – spune povestea proiecțiilor pe care părinții le fac asupra copiilor, iar aceste proiecții vrând-nevrând influențează copilul.

Pe lângă părinți, a doua mare variabilă este mediul social în care copilul se învârte. Vecinătățile contează (școala, cartierul, blocul). Statistic vorbind, un cartier bun, o stradă bună oferă mai multe șanse unui copil. O școală bună – de asemenea tot în mod statistic – înlesnește un tip de așteptări care poate accelera educația unui tânăr.
Dacă îți trăiești copilăria într-o zonă bună nu vei ajunge în mod obligatoriu o poamă bună în viață, însă cu siguranță ai mai multe șanse.

S-a observat că diferența între copiii dintr-o clasă nu se reglează în timpul școlii, ci mai în afara ei. De cele mai multe ori, diferența dintre performanțele școlare este dată de ceea ce face elevul în afara orelor, în ce mediu și în ce familie trăiește.
Dacă un copil își petrece vacanța de vară într-un ghetou, iar un alt copil și-o petrece într-un mediu social echilibrat, diferențele lor se vor vedea în anul școlar viitor (deși anul trecut aveau performanțe comparabile).
Ceea face copilul în vacanțe contează mai mult decât ceea ce face copilul la școală, la fel cum de multe ori performanțele noastre profesionale depind enorm de mult de ceea ce facem în timpul liber.

Dacă părinții sunt modele în societate, dacă biblioteca este imensă, dacă școala și anturajul social sunt ireproșabile nu înseamnă în mod cert că viitorul adult va ieși un geniu, un mare

om și un mare caracter. Unii, după cum vedem în jurul nostru, le au pe toate și tot puslamale ajung.
Niciuna dintre aceste variabile nu oferă certitudini, însă oferă destule șanse și pentru fiecare dintre aceste șanse merită să ne luptăm.

Revenind la biblioteca din casă, dacă prezența ei (ca reflectare a ceea ce sunt părinții) crește șansele unui copil, atunci în mod cert merită recomandat ca fiecare familie să-și cumpere din puținul ei o bibliotecă cu cărți. Dacă mai multe cărți înseamnă mai multe șanse, atunci să fie mai multe cărți!

De asemenea, nu există o legătură cauzală între performanțele unei firme și prezența unei biblioteci, însă dacă există o bibliotecă într-o companie, cu siguranță sunt mai multe șanse ca productivitatea să fie mai mare.
La fel, nu există o relație cauzală între moralitatea unei persoane și vastitatea lecturilor sale, însă în mod statistic cei care citesc tind să respecte mai mult anumite norme morale decât cei care nu citesc. Dacă lectura oferă o cât de mică șansă pentru a deveni un om mai bun, atunci agață-te de aceasta șansă și citește!

Dacă o carte oferită are o cât de mică șansă de-a pica în mâinile potrivite, de a lumina și de bucura pe cineva, atunci cu siguranță merită să împarti nu mii, ci milioane de cărți.

Există o frecvență unde nu putem truca ceea ce suntem

Parcă numai mie mi se întâmplă să dau peste tipe de genul asta!

Unde-i găsesc pe toți, frate?

Replicile de mai sunt sunt antologice. Le-am auzit spuse de prieteni și prietene care se plâng de modul cum oamenii aterizează mai puțin fericit în viața lor.

Mai precis, se plâng că atrag în viața lor doar anumite tipuri de persoane.
Mai precis, se plâng că nu-și dau seama cum transmit semnalele prin care atrag anumiți oameni în viața lor.
Mai precis, chiar dacă uneori își dau seama, se plâng că nu pot stăpâni tot ce pot transmite către ceilalți.

Desigur, nemulțumirile cu privire la oamenii din viața ta sunt direct proporționale cu nemulțumirile legate de propria persoană. Dincolo de acestea, ideea rămâne: *nu putem stăpâni tot ce transmitem către ceilalți.*
De cele mai multe ori, indiferent ce cuvinte alegem să rostim, spunem același lucru despre noi. Există o frecvență unde nu putem truca ceea ce suntem.

Este ceva dincolo de cuvintele și faptele noastre care spune mai multe decât alegem noi să spunem. Suntem mai mult decât alegem noi să fim.

Faptele pe care le facem sunt doar partea vizibilă a scenei pe care se derulează viața noastră. Există o lume în noi înșine care ne precede, care scapă controlului și care de multe ori simțim cum ne ghidează. Nu foarte rar, am impresia că ceea ce fac este desfășurarea unor pulsiuni care, deși sunt ale mele, nu pornesc din voința și conștiința proprie.

Oamenii pe care îi atrag în viața mea răspund unor nevoi de care eu nu sunt conștient de cele mai multe ori. Oamenii care roiesc în jurul meu văd în mine lucruri pe care eu nu reușesc întotdeauna să le văd. Oamenii din jur sunt niște bune oglinzi pentru chipul și sufletul tău, dacă sunt priviți și ascultați cu atentie.

Nu-mi cunosc toate laturile personalității, iar dintre acelea pe care le cunosc, stăpânesc doar o infimă parte.

Am doar câteva ajutoare prin care pot aduce lumină în ceea ce sunt eu dincolo de cât îmi dau seama că sunt.
Un ajutor este scrisul. Atunci când scriu, ajung să spun mai multe lucruri decât credeam inițial că sunt capabil să spun. Atunci când scriu, îmi lărgesc orizontul și simt cum intră în spectrul meu și întrebările mele și nedumeririle tale. Scrisul este un telescop al cunoașterii de sine. Este o trambulină interioară către orizonturi până atunci necunoscute.

Al doilea ajutor este primit de la oamenii din jur, oglinda cea de toate zilele. Avem un soi de miopie cu privire la propria persoană, miopie pe care cei din jurul nostru reușesc de cele mai multe ori să ne-o corecteze. Desigur, nici prietenii tăi, nici tu însuți nu

vedeți tot tabloul, însă treptat, anumite unghiuri, anumite nuanțe pot fi revelate.

Luând un simplu exemplu, minciuna – care este o încercare de control – are picioare scurte pentru că, slavă Domnului, eul nostru este doar vârful unui iceberg mental. Astfel, nu putem controla tot ce transmitem despre noi înșine, iar acesta este încă un lucru pentru care trebuie să fim recunoscători.

Succesul văzut prin recunoștința față de ceilalți

Îmi place obiceiul autorilor anglo-americani de-a rezerva între coperțile unei cărți câteva pagini destinate mulțumirilor. Autorii mulțumesc familiei, soților, asistenților, editorilor, prietenilor cercetători, Fundației sau Universității pentru bursa oferită.

Mulțumesc pentru sprijinul, încurajările și răbdarea de care au dat dovadă prietenii din jurul lor în timpul scrierii cărții. E un act de mare modestie a-ți asuma propriul succes prin filtrul recunoștinței față de ceilalți care au fost alături de tine.

În 1988, un avocat din Dallas își dă demisia pentru a se consacra singurei pasiuni din viața lui: scrisul. Publicase până atunci doar un singur articol de specialitate, era un bun avocat, iar visul lui de-a scrie literatură părea total nebunesc. În primul an și-a vândut două povestiri, a început să scrie un roman, apoi și-a dat seama că-i un roman slab, apoi a avut o perioadă mai grea, apoi s-a apucat de scris din nou. Colecția sa de povestiri scurte *Brief Encounters with Che Guevara* a fost publicată de către HarperCollins, a primit cele mai bune recenzii și a devenit una din revelațiile literare ale anului.

Este de laudat persistența sa pentru o pasiune pentru care și-a sacrificat o carieră de succes ca avocat, însă mult mai interesant este faptul că a început să scrie în 1988, iar primul său succes literar de anvergură l-a avut în 2006. Trecuseră 18 ani!
Ce s-a întâmplat în acest timp?

Avocatul pe numele său, Ben Fountain, a fost susținut de soția sa (avocată la rândul ei). Fără presiuni și fără șantaje. De prieteni și de familie.
Această poveste este descrisă în capitolul „Late Bloomers" din *What the Dog Saw*, cartea lui Malcolm Gladwell și este pusă în antiteză cu poveștile despre genii, despre copiii precoce (Mozart), despre excepțiile care de regulă iau toată crema atenției mediatice.

Find obișnuiți doar cu minuni și genii, uităm că lucrurile frumoase din jurul nostru vin de la acei oameni normali care s-au dedicat unei pasiuni și care au fost încurajați și iubiți în drumul lor, iar rezultatele lor se traduc în recunoștința pe care o poartă celor care le-au fost alături.
Rareori succesul ține doar de propria persoană!

Într-o asemenea cultură, în care oamenii par educați să înțeleagă că o duc toți mai bine dacă fiecare are grija și de celălalt, nu-i de mirare cultul de-a mulțumi cu orice ocazie celor care ți-au fost alături.

În cazul nostru, aș face un audit pentru a cerne niște statistici cu privire la frecvența folosirii familie de cuvinte din jurul verbului *a mulțumi* în discursurile publice, la emisiunile *live* și în articolele de ziar. Pe aceste meleaguri, prin raritatea și ineditul situației, când cineva mulțumește cuiva, faptul ar trebui să devină o știre.

Poveștile frumoase să circule mai mult!

În această țară poveștile rele tind să circule mai repede decât poveștile bune, iar înfrângerea are picioare mai lungi decât victoria.

Uneori — sper s-o simt din ce în ce mai rar — am impresia că România este o complicitate a înfrângerilor atât de mare încât atunci când cineva câștigă, lumea din jur devine suspicioasă și neîncrezătoare. A fost ajutat nelegimim, a dat mită, a avut noroc chior, cunoaște pe cineva sus-pus. În orice caz, avem tendința să credem că este ceva putred în orice lucru bun care se întâmplă aici.

Pentru că ne-am obișnuit ca lucrurile să meargă prost, pentru că ne-am obișnuit să fim înfrânți. Înfrânți de infrastructură, înfrânți de funcționari, de politicieni și, mai presus de toate, înfrânți de neîncrederea că lucrurile nu se pot îndrepta.

Chiar și atunci când poveștile bune ajung la câțiva oameni, răspunsul de cele mai multe ori este invariabilul "Da, dar..."

E frumos cum curățați voi gunoaie, însă în câteva zile vom vedea din nou PET-uri aruncate aici.

E bine că încurajați lectura, însă ce faceți voi e doar o picătură într-un ocean.

Bine, ne implicăm civic, însă pe de altă parte politicienii, mogulii și securiștii...

La orice mică parte bună a monedei, avem un revers imens cu lucruri rele. La câteva zâmbete, avem mii de încruntări, dezamăgiri și înfrângeri, iar acest lucru trebuie să se schimbe și se va schimba.
Treptat, accidentele bune de azi vor deveni reguli de conduită pentru mâine, iar masa critică de oameni care vor avea încredere și se vor implica va începe să crească.

Viața noastră este o picătură într-un ocean și, la naiba, cât de mult o prețuim! Viața lui Gandhi a fost o picătură într-un ocean de prejudecăți și neîncredere si, la naiba, cât de mult a inspirat și cât de mult continuă să inspire!
O mică donație este o picătură într-un ocean, însă alături de celalalte donații poate salva o viață.

Ar trebui să învățăm să ne împărtășim mai rar scuzele înfrângerilor și mai des mulțumirile în caz de victorie.

Cum moftурile unei femei ajută bărbații

Dacă este seara târziu, mergi singur pe trotuar, iar din sensul opus se apropie un grup gălăgios, vei deveni mai liniștit atunci când vei observa prezențe feminine în grupul cu pricina. Mai mulți tineri însoțiți de câteva domnișoare sunt mai puțin periculoși decât un grup format exclusiv din masculi. O femeie calmează, temperează, este mai conciliantă, validează foarte greu oamenii din jurul ei, iar inconștientul tău îți spune imediat că mai mulți bărbați înconjurați de femei tind să fie mai puțin agresivi decât mulți bărbați singuri.

La fel, un bărbat însoțit de o femeie este mai generos decât un bărbat singur, iar acest lucrul îl știu până și vânzătorii de flori.

Nicăieri și niciunde prezența unei femei nu este neutră. Un grup în care intră o femeie devine alt grup. Un loc, un colț, o petrecere, un eveniment, o simplă seară la un prieten acasă, un meci de fotbal (nu contează!), orice context social se schimbă atunci când vorbim de prezența unei sau a unor femei.

Femeia produce cu siguranță o diferență în jurul ei, nu este doar un element statistic de partea diversității. O femeie schimbă calitativ spațiul din jurul ei și nu mă refer doar la tendința spre a aranja și-a rearanja lucrurile prin casă. Simți un bărbat care este sprijinit de o femeie, simți o cameră prin care o mână de femeie a făcut ordine, simți un text corectat și finisat de o femeie.

Nu înțeleg întotdeauna de ce se întâmplă acest lucru, însă observ că femeile știu să valideze și să legitimeze un loc, un eveniment, un om. Știu că femeile aleg mai fin, stăpânesc mai bine nuanțele, filtrează cu răbdare și acordă încredere în urma unui proces cu multe-multe etape de inițiere.

Dacă o femeie are încredere în tine, înseamnă că te-a testat răbdătoare și încă te testează. De cele mai multe ori nu-ți dai seama, de cele mai multe ori nici ele însele nu realizează cum o fac, însă este sigur: dacă o femeie te acceptă în jurul ei, înseamnă că ai trecut niște probe, ai depășit niște suspiciuni, ai câștigat o încredere.

Am fost crescut să mă încred mai mult în ceea ce validează, în ceea ce sfințește o femeie. Știu că mama era greu de mulțumit, iar atunci când zâmbea în mijlocul unui loc sau al unor oameni, atât locul, cât și oamenii erau de încredere. Știu că femeile puternice din jurul meu sunt greu de mulțumit și simt mai bine anumite lucruri și mă încred mai degrabă în ele decât inteligența altora.

Sunt neatent, grăbit și egocentric, sunt bărbat și îmi permit de multe ori luxul de-a selecta prost și la grămadă oamenii din jurul meu. Această iresponsabilitate și lipsă de finețe o găsesc extrem de rar de cealaltă parte a baricadei și pot spune cu recunoștință că de multe ori m-am simțit salvat și avertizat de radarul social al femeilor din jurul meu.

O femeie are parte de mai multe interacțiuni sociale decât un bărbat. Dacă o femeie este abordată *by default*, un bărbat își

obține porția sa de interacțiuni doar dacă se mobilizează și inițiază el însuși abordarea. Astfel, în medie o femeie tinde să fie mai inteligentă social decât un bărbat, tinde să dezvolte mecanisme mai bune de filtrare, sortare și respingere, iar acest avantaj se transformă într-un puternic factor de validare.

Respingerea din partea unei femei doare mai mult decât dacă vine din partea unui bărbat, iar acest lucru nu se întâmplă pentru că ai pierdut un posibil partener de împerechere. Atunci când o femeie te respinge, știi că a testat dinainte terenul, știi că ți-a acordat câteva șanse, știi că te-a mestecat, iar scuipatul ulterior nu este deloc lipsit de mize.

Sper să apuc să scriu într-un articol viitor despre câte mize poate pune o femeie într-un gest, într-un zâmbet sau în bărbatul de lângă ea, căci mi se pare că până și moșturile unei femei au o miză și pot constitui un criteriu de selecție. Dacă nu te poți descurca în mijlocul unor moșturi feminine, irațională și iritante, ce încredere să aibă femeia că te poți descurca în tot absurdul și jungla din jur?

Cele trei secunde de dinaintea abordării unei femei

Se spune că îmi trebuie trei de secunde pentru a aborda o femeie. Dacă ezit peste marginile acestui interval, sunt un om mort. Îmi vor veni tot felul de gânduri, voi începe să cad în mine, mi se va pierde orice urmă de curaj, mă voi bloca ca un motor gripat, iar șansa va fi pierdută.
Sunt trei secunde care fac diferența – mai țineți minte discursul lui Al Pacino din *Any Given Sunday*? – dintre a pierde și a câștiga, dintre a trăi și a muri.

Secunda 3
Poate exagerez, poate situația nu este atât de dramatică, poate ceilalți bărbați sunt mai curajosi, însă mie ori de câte ori abordez o femeie străină inima îmi bate cu putere, am emoții, îmi este frică, e groaznic!
Până să ajung acolo la acea femeie, trebuie să trec prin furcile caudine ale unei panici pe care nu o pot controla. Atunci când înaintez către o femeie necunoscută cu gândul de a o aborda, simt că fac parte dintr-o bătălie mai largă, dintr-un scenariu mai mare.

Se spune – în cărțile de biologie evoluționistă – că dacă mediul este responsabil de selecția naturală, de cealaltă selecție – cea sexuală – este responsabilă femeia. Selecția sexuală este cel mai fin mecanism de sortare al masculilor cu gene bune, iar acest mecanism este în întregime la dispoziția femeilor.
Prin urmare, femeia este responsabilă în mare parte de ceea ce

înseamnă validarea unui bărbat, de validarea genelor sale și de statuarea valorii sale sociale.

Respingerea pe care o femeie o aruncă asupra unui bărbat cântărește enorm atât pentru stima sa interioară, cât și pentru semnalmentele sociale ale valorii sale. Umbra unei respingeri feminine este o provocare pentru oricare bărbat situat pe piata riscului care se reglează în relația sa cu femeile.

Secunda 2
Atunci când fac primii pași către o femeie, creierul meu știe (de multe ori fără să mă anunțe) că miza este mare, iar semnalele de alarmă sunt pe măsură.

În ciuda acestor semnale de alarmă care îmi fac inima să-mi salte din piept, înaintez pe un câmp minat către acea femeie necunoscută. Comparația nu este exagerată, sunt mulți bărbați care mai degrabă ar înainta legați la ochi într-un câmp minat decât să facă câțiva pași înspre o femeie.

În ciuda acestor emoții, în ciuda acestor alarme și panici, un bărbat trebuie să riște abordarea unei femei. Deși de multe ori acest risc comportă tiparele unei rulete rusești, face parte din joc. O femeie nu-ți va oferi niciodată semnalele certitudinii interesului ei. Deși îți poate transmite câteva semne de interes, mesajele ei sunt atât de subtile încât terenul nu este niciodată sigur.
Cu o femeie nu te joci!

Secunda 1
Un videoclip cu multe femei în el chiar dacă se mulează pe

gusturile publicului doritor de a privi femei frumoase pe un ecran transmite ideea că un bărbat înconjurat de femei frumoase este mai valoros decât un bărbat singur. Este greu să ajungi la o femeie frumoasă (este mereu "apărată" de prieteni și rareori o prinzi singură), iar a fi înconjurat de mai multe femei înseamnă mai multe rigori de îndeplinit.
Astfel, un bărbat care reține mai multe femei în jurul lui în mod necesar are câteva calități care denotă putere (femeia ca instrument de PR).

Interacționând cu femeile, orice bărbat trebuie să aibă o toleranță mare la risc. O femeie te supune la un grad mare de risc prin semnalele ei vagi, prin "instabilitatea" ei și prin dorința ei de a-ți lărgi limitele (atunci când riști, ieși din zona ta de confort și prin urmare ai mai multe șanse de a-ți mări orizontul).

Asumarea riscului în relația cu femeile – deși se mulează pe câteva frici atavice – este terapeutic, înălțător spiritual și fructuos din punct de vedere social.

Secunda 0
Fă acel prim pas, nu te mai gândi, las-o naibii de teorie, de filozofie și de biologie evoluționistă. Fără nicio pregătire, fără niciun șablon, fără nicio replică prefabricată. Uită ce ai citit mai sus și joacă-te! Nu există replici de agățat, nu contează ce-ți iese pe gură, dacă-i o tâmpenie imensă sau o platitudine de zile mari, ai ajuns acolo în fața ei, iar acest lucru – indiferent de rezultat – este o victorie.

Contează dacă ești timid? Nu. Mai bine să fii timid în fata unei femei decât în colțul tău singur.

De ce naivitatea este mai pragmatică

Dacă ești tânăr și simți că în jurul tău nu este loc de visele tale, atunci deja ai îmbătrânit o dată cu finalul acestei fraze.
Dacă lumea pe care o vezi ți se pare batută în cuie o dată pentru totdeauna, atunci deja ai pierdut o bătălie importantă cu finalul acestei fraze.
Dacă realismul observațiilor nu este urmat de naivitatea acțiunilor tale, atunci deja îți trăiești propria retragere.

Visele noastre trebuie să provoace *status quo*-ul lumii din jur. Fără această provocare, devenim o simplă pleavă purtată de ici de colo pe ulițele istoriei.

În loc de ofensivă impertinentă specifică vârstei există o mentalitate de asediați în rândul multor tineri. Își construiesc enclave sociale, culturale și profesionale, iar singurul gând este rezistența și defensiva. Asediați de indiferența, nesimtirea, birocrația, corupția din jur.
În jungla din jur, eu și prietenii mei formăm o enclavă de normalitate și rezistăm asaltului provocat de mediocritatea și mentalitatea bolnavă majoritară, gândește un astfel de tânăr.

Acest lucru nu este suficient și nici măcar eficient. În acest mod, cheltuim imense cantități de energie doar pentru a ne păstra normali, doar pentru a nu ne exaspera, iar speranța noastră este că vom rezista. Poate vom rezista o generație – suportând costuri

mari, însă treptat vom deveni mai puțini, vom fi cuprinși de blazare și pesimism demografic.

În cadrul *Lecturilor Urbane* unde un grup de tineri se strânge și citește în metrou, rareori mi-a fost dat să aud gălăgie din partea călătorilor care intrau într-un vagon unde majoritatea citeau cărți. Dacă vagonul este plin de cititori, atunci când intri în el, te supui unei rigori contextuale. Ești mai incurajat să urli într-o discotecă decât într-o sală de lectură. Un anumit context social poate crea o formă de presiune care te îndeamnă către anumite tipuri de comportamente.

Un anumit context social (transformarea unei garnituri de metrou într-o sală de lectură) are loc atunci când există o masă critică care îl legitimează. De exemplu, într-un tren dacă 4 oameni din 6 dintr-un compartiment citesc, ceilalți doi vor ieși să discute pe hol (în majoritatea cazurilor).

Astfel, un anumit context accelerează anumite comportamente și frânează și descurajează pe altele. Problema noastră ar fi că nu avem contexte care să accelereze reflexele civice, care să încurajeze implicarea și responsabilitatea socială și care să descurajeze mărlânia, iresponsabilitatea și obraznicia publică (de la oamenii de pe stradă până la instituții și funcționari).

Nu poți apela doar la virtutea oamenilor pentru a-i îndemna să devenă mai buni, trebuie să creezi contexte sociale în care sunt încurajați să se poarte mai responsabil decât o faceau înainte. Școala este un context social, o comunitate este un asemenea

context social (mulți români ajung să fie cetățeni mai responsabili în țările de adopție decât în țara de origine), un blog.

Pentru a atinge aceast prag critic dincolo de care este firesc să te implici social, este firesc să te implici în propria comunitate este nevoie de multă ofensivă, iar aceasta se întâmplă – ca și pe front – prin preluarea inițiativei și aici intervine naivitatea de care vorbeam în titlu.

Pentru a prelua în mod singular inițiativa înconjurat într-un ocean de piedici, nu ai nevoie de un studiu detaliat al raportului de forțe – știm din start că suntem minoritari, însă ai nevoie de multă naivitate. Naivitate că nu ești totuși singur, naivitate ți vor alatura și alții, naivitate că prin contagiunea și impulsul creat se va ajunge la îngroșarea rândurilor și în final la acea masă critică care în sine constituie o victorie.

Nu ai nevoie să fii sigur că ți se vor alătura și alții, nu ai nevoie să fii sigur că vei reuși. Doar lașii acționează atunci când au în față certitudini, iar curajul apare atunci când ai naivitatea incertitudinii rezultatului. În ciuda unei majorități indiferente, în ciuda unor temeri, în ciuda unor statistici inhibante (faptul că planeta are nevoie de sute de milioane de copaci plantați nu mă inhibă să nu plantez zece copaci) este nevoie de curajul onest pe care doar o anumită doză sănătoasă de naivitate ți-l oferă.

Dacă nu ești naiv – adică știi – și cunoști că sorții îți sunt favorabili, atunci unde ți-e curajul, unde ți-e onestitatea?

Nu orice formă de naivitate este dăunătoare, iar pe termen lung, implicarea socială – care presupune în mod naiv o extindere a conceptului de responsabilitate despre care voi vorbi în articolul următor – este singura atitudine coerentă și onestă față de mediul în care trăim. Indiferent dacă că mediul înseamnă familia, comunitatea, țara, planeta.

Mulți vor spune că lumea profită de naivitatea celorlalți, însă am observat că se profită de noi înșine mai ales atunci când înaintăm cu ochelarii de cal atenți doar la propriul interes.

Sentimentul ceremonios al ființei

Există un festivism în modul românesc de a ne asuma prezența într-un loc public. Am fost învățat de mic să asociez o ieșire în parc, la biserică sau la un eveniment oarecare cu aranjatul, gătitul, cu hainele bune și cu o atitudine semi-rigidă.

În poza de mai sus, ador naturalețea cu care occidentalii se așează pe jos (am observat-o și în Viena) și-mi displace ideea de nedemn aplicată așezatului pe jos, pe iarbă, pe bordură, undeva într-un loc public.

Există mai multă ceremonie pe cap de locuitor în România și mai multă pompă vestimentară decât în multe țări europene. Acest lucru se întâmplă (printre altele) și din asumarea unei distanțe mari între spațiul privat și spațiul public.

De exemplu, în cazul nostru, al românilor, distanța între hainele cu care ne mișcăm prin casă și hainele cu care ieșim este una astronomică.
Câți dintre noi ne schimbăm când ieșim să ne cumpărăm ceva de peste drum?

Cu cât falia vestimentară care se mulează pe distanța privat-public este mai mare, cu atât gradul de ceremonie este mai accentuat. Problema nu este că există această falie (care e firească până la un punct), problema este asumarea spațiului

public ca locul ceremonios prin excelență, ca acel spațiul neîmblânzit unde toți te scrutează nemilos.

De exemplu, pentru mulți încă, *casual* înseamnă sărăcăcios (converșii, niște blugi tociți sub călcâie, de exemplu) și nedemn, iar a te prezenta astfel este cel puțin inoportun. Pentru mulți români *casual* înseamnă a nu te ingriji îndeajuns și a nu da suficientă importanță prezenței tale într-un loc public.

Românii (am observat acest lucru și în cazul arabilor) fac turism în hainele cele mai bune. În loc să te îmbraci *casual* din rațiuni practice (e mai comod, oricum umbli prin mașini, autocare, muzee, bănci din parc și tot felul de terase), tu te îmbraci bine, cu haine bune, pentru că atunci când pleci undeva ai doar o singură șansă pentru o primă impresie.

Am pierdut ieri jumătate de zi prin Madrid umblând dupa haine, nu fac apologia lipsei total de fițe, însă ceea ce omit mulți este faptul că prima impresie nu se conturează prin ceremonie și țoale (nu confund *casual* cu *trashy*), ci prin atitudine.
Când ești îmbrăcat bine, dar ești gălăgios, oare cu ce impresie vor rămâne ceilalți despre tine?

Avem nevoie de situații limită

Citisem cândva pe undeva că zilnic avem în jur 60.000 de ganduri, iar 95% dintre acestea se repetă. Unele se repetă cu spor (pentru a accentua contururile unei personalități), însă majoritatea gândurilor recurente constituie un bruiaj și frână sau trimite cu gândul la o situație să facem baie în aceeași apă de prea multe ori.

Accelerarea către situațiile limită se face dincolo de gânduri și de cele mai multe ori în detrimentul lor.
Mă interesează **situațiile limită** pentru că le văd ca niște surse de autenticitate în viața mea. Sunt acele situații în care renunț la bruiajul propriilor gânduri și îndrăznesc să pășesc dincolo de ceea ce controlez în mod conștient. Un dans te poate duce într-o situație limită, o mișcare în afaceri, o nouă dragoste, o demisie, o săritură din avion sau un *incipit vita nova*. Jocul este o situație limită, povestea este o situație limită, darul este o situație limită.

Oriunde putem găsi prilejuri de autenticitate atunci când ne hărțuim propriul confort.

Ador situațiile limită pentru că în mijlocul lor "mă trădez" cel mai bine pe mine însumi. Caut situațiile limită pentru că îmi subțiază gândurile și le transformă în stări de spirit. E un soi de fericire care se întâmplă doar când mă încredințez unor situații care mă adâncesc și-mi împing limitele mai departe.

Îmi plac acei oameni care se trădează în spontaneitate lor; îi vezi dincolo de orice "calcul", emanând încredere, dincolo de orice trucaj sau cenzură. Ador această spontaneitatea pentru că este rodul unor reconfigurări la un nivel mai mai adânc decât eul cotidian. Spațiul creat de spontaneitate este cel mai fertil sol pentru dezvoltarea mea personală.

Eul meu cotidian este ca un vestiar unde mă așez după ce vin de pe teren. Astfel, lupta este în altă parte și cu cât petrec mai puțin timp în același vestiar cu atât mă simt mai viu și mai spontan. Vorba acelui personaj nebun, *I just don't want to die without a few scars.*

O țară plină de femei inteligente care stau pe tușă

Observ cum în jurul meu cantitatea de femei inteligente și frumoase care băltesc în propria viață este mult mai mare decât în cazul bărbaților.

Dacă bărbații își cuplează mult mai bine inteligența la mecanismele pieței (că este o piață erotică, profesională sau socială, nu contează) femeile încă au probleme la acest capitol. E plină țara de femei culte, inteligente și frumoase care stau pe tușă. Nu doar pe o tușă socio-profesională, cât mai ales pe tușa propriei lor vieți. *Știu că sunt frumoasă, știu că sunt inteligentă, însă nu am deloc încredere în mine însămi.*

Dacă în cazul bărbatului inteligența este un imperativ economic (înainte era forța mușchilor și abilitățile războinice), în cazul femeii inteligența este un lux (e bine să-l ai, însă nu e necesar pentru supraviețuire).

Înțeleg că de-a lungul timpului femeia a fost încurajată mai puțin spre inteligență, înțeleg că societatea încă este falocentrică, însă toate aceste cauze nu epuizează contextul problemei. La fel cum discriminarea pe baza de sex nu explică în totalitate discrepanța veniturilor celor două sexe, la fel cauzele istorice, sociale și genetice nu explică de ce femeia își valorifică mai puțin, mai slab și mai prost inteligența decât bărbatul.

Iar acest lucru nu este totul. Femeia este o foarte bună specialistă la ceea ce eu numesc *microsmartness.* Pe termen scurt, în situații (create de altcineva, nu de ele însele) mici, punctuale, în chestiuni ce țin de execuție, femeile sunt brici. Sunt istețe, inteligente și eficiente.
Când începem să vorbim de chestiuni pe termen lung, de inițiative mari și de viziune, nu mai găsești nicio femeie în cameră.

Femeia este o felină care vânează doar în contextele create de ceilalți, însă ea singură mai rar creează unul. Femeia te poate bate cu armele tale, însă mai rareori cu ale ei.

Uimirea mea cu privire la numărul femeilor inteligente care stau cu fundul pe bordura propriei vieți, așezate în propria batistă udă pornește de la observația unei lipse de inițiative. Femeile inteligente au nevoie de provocări ca de aer, însă rareori și le creează singure. Par că se descurcă mai bine doar în cadrul provocărilor lansate de alții.
Reacționează de minune, iar acțiunea propriu-zisă este lăsată la îndemâna bărbaților care inițiază mai mult și își riscă mai mult propriile viziuni.

O femeie nu are siguranța să-și permită ridicolul pe care orice bărbat în urmărirea unui vis îndrăzneț și-l asumă.

Din păcate, societatea, mediul, prietenii, colegii livrează provocări până la un anumit punct. Dincolo de acest punct, începe golul în care multe femei încep să se plictisească, să se simtă singure și să-și devină propriul lor dușman.

Nimic nu este mai trist decât o femeie inteligentă lipsită de provocări.

Trebuie pur și simplu să faci

Oricât de genial și cult ești și indiferent cât de bine scrii și cât de ample și bine argumentate îți sunt ideile și punctele de vedere, **trebuie să faci lucruri**. Trebuie să faci lucruri în spiritul celor ilustrate de tine, trebuie să-ți porți ideile și să le tăvălești aplicându-le, verificându-le și finisându-le.

Nimic nu face o idee mai convingătoare decât atunci când tu însuți — ca emitent — pariezi pe ea. Cel mai bun și mai credibil purtător de cuvânt al unei idei este cel care a probat-o și a ilustrat-o în fapte.

Ați observat ce greutate diferită are aceeași idee când vine de la cineva care nu o ilustrează și când vine de la cineva care a probat-o și-a filtrat-o prin propria poveste? Ați observat cum ideea *trebuie să-ți urmezi visele* are sensuri diferite în functie de cine-o enunță? Uneori este o frază goala și banală, iar alteori pare că rezumă simplu fapt de-a fi în viață.

Ideile nu sunt neutre și indiferente de cel care le enunță și le propagă și, slavă Domnului, am văzut multe idei bune și frumoase care nu au fost urmate și crezute tocmai pentru că au fost enunțate de către cineva fără poveste și fără doza de credibilitate aferentă și, mai important, de către cineva care nu a fost dispus să-și aplice ideea și care nu a crezut suficient de multe în ea.

Înțeleg că ideea e bună, însă dacă nu pui pasiune în ea și n-o trăiești prin ceea ce faci, e în zadar. Piața e plină de idei bune nepuse în practică și idei mediocre care apucă să fie aplicate, implementate și trăite. La final, dacă tragi linie, e ușor de spus ce a contat cel mai mult.

Ideile bune nepuse în practică nu creează decât un capitol al unui eșec *prin neprezentare*. În schimb, o idee slabă sau mediocră, dar pusă în practică, verificată și stoarsă prin trăiri și încercări își câștigă șansa de-a deveni o poveste. Un șir de încercări și eșecuri *prin participare* însumează la final o poveste frumoasă.

Să nu uităm că cele mai frumoase povești sunt rezultatul unei idei banale: un prinț are ideea neinspirată să plece de acasă (unde le avea pe toate) în lume (unde nu avea încă nimic) și uite-așa avem o poveste.

De la un punct subtilitățile, retorica, argumentele își pierd orice valoare și greutate. Trebuie pur și simplu să faci, să mergi mai departe și să faci acele lucruri în care crezi, să împrăștii ideile și crezul tău prin faptele tale bune sau rele.

Hai sa dezvoltăm o gândire care acceptă, nu una care exclude

Oamenii sunt grăbiti, sunt pe fugă, iar epoca respiră parfumul lui *fast food, easy love, quick fuck.* Aceste tipare se regăsesc în modul cum percepem lumea din jur, cum vedem oamenii, situațiile și la urma urmei, cum vedeam propria noastră viață.

Când ești grăbit nu există decât *ori ori,* iar înțeleptul *și și* care ține de bogația nuanțelor și de adâncimea lucrurilor a devenit desuet. Acum când toți sunem grăbiți, idealul este să reținem cât mai puțin, cu cât mai puțin efort, iar seara să ne dezbrăcăm memoria zilei ca o haină murdară și tocită.

Sunt oameni care-și trăiesc propria viață cu visul ascuns să uite cât mai repede o mare parte din ceea ce trăiesc zilnic.

În lumea lui *ori ori,* tu asculți ori muzică bună, ori muzică proastă. În aceeași lume, politicienii sunt ori buni, ori răi, oamenii sunt ori needucați, ori educați, iar România este ori înapoiată, ori dezvoltată. Nu există mijloc, nu există nuanțe, nu există gri. Totul este ori alb, ori negru.

În această lume strâmbă, etichetele nu se schimbă, nu se lipsesc, ci sunt tatuate și scrise pentru vecie. Nu există izbăvire, căci judecata este doar una și este pentru totdeauna. Comportamentele umane sunt ori sociale, ori antisociale, iar suporterii sunt ori huligani, ori civilizați.

Totul este trasat cu rigoarea procentelor din sondaje, iar un român care ascultă manele este exclus să se regăsească în graficul audienței postului TVR Cultural, la fel cum rockerii nu sunt numerotați ca participanți la nunțile tradiționale cu muzică populară și lăutărească.

Nu cred în acei consumatori care după ce intră pe bloguri, obosiți fiind, nu mai pot citi presa clasică. Ori print, ori online. Ori Apple, ori Microsoft. Ori se mai citeste, ori nu se mai citeste? Spuneți-mi concret!

Îndemnul meu este simplu. **Haideți sa dezvoltăm o gândire care acceptă, nu care exclude**. O gândire care nu simplifică prin tăiere, ci acceptă prin îmbogățire. Atributele și caracteristicile lumii în care trăim nu sunt simple, nu sunt plate și mai ales, nu sunt lipsite de echivoc.

Oamenii nu sunt simpli (de exemplu, motivația nu creste o dată cu mărirea salariului), sunt ființe complexe, cu sute de motive, motivații, temeri și angoase. Nu se împart între fumători și nefumători, ecologiști și sceptici, între cei care merg în 2 Mai și cei care continuă să facă grătare între blocuri.

O gândire care îmbrățisează complexitatea lumii și a oamenilor nu este o gândire care scuză sau care închide ochii, ci mai degrabă este o gândire care predispune la toleranță (cu sau fără nuanța peiorativă) și la asumarea diversității.

Lumea are umbre, penumbre, eclipse, răsărituri și apusuri, circumstanțe, conjuncturi, adaptări și transformări, iar viața are

mai multe denivelari și cărări decât avem noi cuvinte să le cuprindem în etichete, borne kilometrice și semne de orientare univoce.

A merge singur la film

Aveam în adolescență un prieten specialist în singurătate (era poet și avea în mod previzibil nenumărate probleme cu femeile) pe care îl admiram totuși pentru curajul de-a merge singur la film. Era student în Brașov și-mi povestea cum văzuse filme de 5-6 ori în sala aproape goală a cinematografului Patria.

A merge la film era pentru mine o activitate socială, iar a merge singur echivala cu o înfrângere. Mi se părea curajos să înfrunți privirile celorlalți, ca și cum singurătatea ta este o imensă muscă așezată pe frunte și pe care toți ți-o remarcă. Mi se părea că cineva merge la film singur ca un ultim resort. A încercat în zadar să-și găsească un tovarăș, n-a găsit și iată-l înfrânt și singur pe rândul din spate!

Azi am vrut să-mi testez teama (anul trecut am avut curajul să mă așez la o terasă, să beau singur o bere, iar în acest week-end frica mea de înălțime s-a luptat cu telescaunul pe care l-am luat către cota 2000 în Sinaia) și frica de un ridicol închipuit. Mi-am luat inima în dinți — după câteva zile de amânări — și-am mers singur la *Inception*, la cinema Scala. Un cuplu în fața mea, trei tipe după mine, iar după ele încă un cuplu. După ce am luat biletul și-am ajuns pe hol, la frigiderul cu sucuri am observat încă un cuplu și tânăr singur.

Mi-a plăcut filmul — despre militarizarea subconștientului — și m-am bucurat de relaxarea de-a-l vedea singur și nebruiat de nicio

prezență cunoscută. A merge singur la film a fost mai banal – în sensul bun al cuvântului – decât m-aș fi așteptat și probabil voi repeta experiența ori de câte ori nu mă potrivesc cu niciun prieten la program sau, pur și simplu, am nevoie să stau doar cu gândurile mele.

Când nu faci ceea ce-ți place, sufletul ți se împuținează

În adolescență, tot *timpul meu* însemna timp de lectură, timp pe care îl puteam dedica unei cărți, unui autor sau unei povești. Tot ce nu era timpul meu era vreme pierdută, iar cel mai mare mâncător de timp a fost școala. Lupta mea cu liceul presupunea să-i fur acestuia cât mai mult timp de lectură. Deși stăteam în primul rând lângă perete, reușeam totuși să citesc în ore, în pauze sau în timpul tezelor.

În timp ce consideram liceul un mormânt pentru o adevărată personalitate, vacanțele mele de atunci erau adevărate programe de lectură. Acest absolutism cu privire la cărți s-a mai diluat în facultate unde am cunoscut oameni la fel de maniaci într-ale lecturii, însă centrul de greutate s-a mutat înspre scris, discuții filozofice și – pentru mine – experiențe... culturale.

Îmi aduc aminte cum profa de română ne îndemna adeseori să citim, să citim mult. Acum, căci mai târziu nu vom mai avea timp. Vom avea familii, copii, locuri de muncă. Adolescența mi se părea atunci - cum mi se pare și acum – o stare de grație în care, cu excepția școlii, ai tot timpul să citești. În timpul facultății, bucuria lecturii era îmbogățită de cele trei-patru biblioteci la care aveam acces și era umbrită de lipsa banilor. Aveam un coleg de facultate care evita librăriile pentru că nu avea bani să cumpere toate cărțile, iar situația aceasta îi făcea rău (fizic și psihic).

Mai târziu, am aflat că există o situație și mai frustrantă: să ai bani de cărți, dar să nu ai timp să le citești. Am trăit șase ani în această situație și-mi aduc aminte — vagă consolare! — de un concediu pe care mi l-am petrecut în casă recitind *Frații Karamazov*.

În acei ani încorsetați în joburi oarecare, visul meu devenise să am timp. Să am timpul meu, să am timp să citesc, să am timp să călătoresc, să am timp să-mi port propriile bătălii. Nu ale firmei, nu ale șefilor. Problema nu erau șefii sau firmele, cât mai ales eu însumi. Nu cred că se poate înțelege cu adevărat cât de multă energie — și timp! — se consumă făcând ceea ce nu-ți place, făcând ceva de care nu ești pasionat.

Miza devenise nu doar să am timp să citesc, cât mai ales să am timp să fac ce-mi place, să am timp să descopăr ce-mi place. Când nu faci ceea ce-ți place, sufletul ți se împuținează.

În ultimii ani am încercat de două ori să sparg acest cerc vicios (prin demisii), iar ultima dată — a trecut un an de atunci — mi-a ieșit. Să am timp pentru mine, pentru pasiunile și pentru bătăliile mele nu mai este un deziderat, este un vis pe care-l trăiesc acum.

Când faci ceea ce-ți place, viața ți se dilată.

Pentru mine, lectura sau orice altă pasiune înseamnă a câștiga timp, a avea șansa mai multor vieți condensate într-una singură. A face ceea ce-ți place implică — sau ar trebui să implice de la un moment încolo — și a câștiga bani de pe urma pasiunilor tale. Într-un articol viitor voi scrie despre responsabilitatea de a câștiga

bani făcând ceea ce-ți place și cum această rigoare poate contribui la a deveni mai bun în ceea ce faci.

Când faci ceea ce-ți place, dai dreptate la ceea ce ai mai bun în tine, iar a fi nedrept cu tine însuți este considerat un păcat mai peste tot.

Laşitatea feminină

Bancul care sugerează că bărbatul a fost creat primul pentru că Dumnezeu avea nevoie de o ciornă este adevărat. În timp ce bărbatul este o structură rigidă, nu mai subtilă decât o moluscă, femeia a avut parte de toate finisajele. Dacă la un bărbat arta subtilului este rezultatul unui travaliu intens, în cazul unei femei această îndeletnicire este una înnăscută. O femeie te va face idiot prin zeci de semnale infinitezimale, în timp ce un bărbat va găsi calea cea mai ieftină şi ţi-o va spune în faţă.

Dar nu vocaţia subtilului la femei doresc să punctez în acest scurt articol, cât mai degrabă aş sublinia câteva lucruri despre laşitatea feminină. Dacă un bărbat este laş în mare parte în întâlnirea cu alţi bărbaţi presupuşi mai puternici sau în asumarea unor responsabilităţi, în cazul femeii paleta de situaţii în care laşitatea devine o trăsătură dominantă este mult mai largă.

O femeie nu are nevoie de o întâlnire cu o altă femeie mai puternică pentru a fi laşă. O femeie devine laşă cu o alta mai slabă decât ea chiar şi din simplu motiv de a arăta că nu îi pasă.

Aceeaşi înzestrare socială — superioară celei a unui bărbat — devine pentru o femeie şi armă de supravieţuire, şi prilej de laşităţi şi ipocrizii. O femeie este destul de inteligentă să realizeze că bătălia pentru o viaţă acceptabilă se poartă în spaţiul social. Un bărbat îşi poate face iluzia că administrarea propriei singurătăţi face diferenţa dintre o viaţă irosită şi una împlinită,

însă o femeie este mult mai realistă. □tie că singurul front de luptă este acel câmp social pentru care ea își finisează în permanență calitățile.

Pentru salvarea aparențelor sociale o femeie cheltuie în medie infinit mai multe resurse decât un bărbat. O femeie își va asuma o viață sexuală slabă, un disconfort în spațiul privat doar pentru a salva niște aparențe și — ceea ce e uimitor — își va asuma acest dublu joc ca o victorie. Un bărbat pus în aceeași situație se va simti înfrânt. Un bărbat va înțelege situația ca o neputință.

În plus, unul dintre cele mai mari coșmaruri pentru o femeie este ridicolul. De teama ridicolului social o femeie va sta la o masă cu un cui în picior doar pentru că știe că țipătul său de durere nu este elegant. De teama ridicolului o femeie va simula relații, simpatii, va deveni peste măsură de conciliantă, va înghiți mârlănii și nesimțiri, se va mula după situații și persoane.

O femeie este atât de bine construită pentru spațiul social încât presupune că acesta este singura lume. Dacă un bărbat ridicol întâlnești la fiecare colț, o femeie ridicolă este o raritate. O femeie va face tot posibilul pentru a nu se pune într-o conjunctură socială în care semnul ridicolului ar fi îndreptat spre ea. O femeie va minți, va înșela și va fi lașă doar pentru a fugi de ridicol.

Pentru dragostea sa, un bărbat va fi destul de imprudent să calce pe familie, prieteni, conveniențe sociale și imaginea sa. O femeie rareori va fi astfel de iresponsabilă. O femeie va rata în mod conștient iubiri, șanse și ocazii doar pentru a nu fi *judecată* de familie, prieteni și lumea sa socială.

O femeie va accepta mai ușor o palmă în bucătărie – și mult mai ușor una în dormitor – decât un ghiont de față cu mai mulți.

Ne purtăm propria țară ca un șchiopătat

Am o toleranță mică la știrile negative. Sunt perioade întregi în care evit știrile pentru potențialul lor de a-mi bruia optimismul și a-mi strica pofta de muncă. Nu doresc ca inundațiile, tranșele FMI, sinuciderea Mădălinei Manole, pozițiile guvernului Boc să-mi regleze starea cu care îmi așez capul pe pernă înainte de somn.

Nu doresc ca Dan Diaconescu să aibă un cuvânt de spus cu privire la încrederea mea în destinele unui popor și nu vreau ca problema brandului de țară să-mi încarce prea mult memoria și preocupările.

Mi-aș dori să uit că sunt român sub acea aura peiorativă propagată peste tot (*românii sunt așa și pe dincolo...*), la fel cum nu doresc să-mi amintesc că trăiesc în România cea care... *păcat că-i locuită.*

Îmi doresc banalitatea faptului de-a fi român, fără problematizări excesive și fără scenografii dramatice. Un englez nu se problematizează pe sine în călătoriile sale în străinătate, la fel cum un francez nu se justifică pe sine cu ardoare în fața oricărui străin.

Să nu fiu înțeles greșit, sunt mândru că sunt român, însă consider că tușele groase sunt dăunătoare chiar și în acest aspect.
Îmi doresc banalitatea de-a fi român la fel cum un șofer bun își menține propria bandă într-o curbă. Nu știe că a făcut un lucru

măreț, nu primește aplauze, însă gestul lui contribuie la normalitatea traficului.

Îmi displac văicărerile de orice fel, la fel cum disprețuiesc bucuria ridicolă în fața a oricărei mici victorii (*e românaș de-al nostru...*). Haideți să nu mai pupăm sufocant fiecare olimpic internațional de parcă performanța sa este un lucru atât de neînchipuit.

Haideți să ne obișnuim cu victoriile medii și să țintim spre cele mari. Haideți să ne comportăm ca și cum e firesc să câștigăm, ca și cum e firesc să avem rezultate. Si – mai ales! – haideți să asociem fiecare victorie cu munca, disciplina și perseverența. Să nu mai presupunem că rezultatele bune se datorează conjuncturii favorabile sau milei zeilor care și-au întors fața către români.

Îmi doresc banalitatea privelиștii a cuiva care ia o hârtie de pe jos și pune la coș, la fel cum îmi doresc normalitatea celor care stau pe partea dreaptă pe scările rulante.

Proslăvim de zeci de ani tinerii olimpici, însă uităm că premiile Nobel tot *ei* le iau. Pompăm PR în fiecare puști genial, însă ne lipsește o medie sănătoasă, niște instituții sănătoase și niște reflexe sănătoase.

Nu știu dacă suntem blestemați sau binecuvântați și nici nu mă interesează. Oricum am fi, nu vreau să trăiesc fiecare zi cu această nedumerire.
Oricât ar părea de dur și cinic, avem în această viață treburi mai importante decât aceea de-a fi români până la capăt și cu orice prilej.

Laşitatea masculină

Conform unor studii făcute pe câteva femei aduse în pragul disperării, 98% dintre bărbaţi sunt nişte copiii în 99% din timp. Dincolo de glumă, aş dori să vorbesc aici despre acea laşitate masculină generalizată care este de multe ori mai supărătoare decât laşitatea feminină.

Dacă o femeie este laşă prin ipocrizie (care cere cel puţin o minimă inteligenţă a vicleniei), un bărbat este laş prin cea mai clasică prostie. Dacă o femeie se poartă iraţional, însă îşi urmează o logică internă, un bărbat se poate comportă ca un idiot chiar în miezul logicii pe care o crede explicaţia ultimă a lucrurilor.

Dacă femeia este fraieră atunci când i-a scăpat ceva, un bărbat este fraier atunci când îşi imaginează că nu-i scapă nimic.

A fi bărbat este ambalajul subţire al unui copil care a început între timp să se bărbierească. Unui bărbat nu îi trebuie multe motive – cum nicio femeie nu are nevoie de multe motive pentru a arunca cu reproşuri – pentru a deveni băieţel.
Există un palier al laşităţii masculine în care aceştia redevin *copiii lui mama* fix atunci când ar trebui să-şi asume responsabilităţi şi angajamente, când ar trebui să-şi recunoască greşeli şi eşecuri.

Dincolo de acestea, o altă problemă a laşităţii masculine este graba cu care un bărbat se victimizează. Dacă femeile au nişa lor bine conturată unde se dau lovite, îşi rup hainele şi se trag de păr,

bărbații sunt specialiști în victimizarea în serie. □eful îl pistonează, femeia îi reproșează, colegii îl sapă, iar prietenii fac mișto de el.

Bărbatul-victimă-în-serie este acel copil bine intenționat pe care — vai! — nimeni nu îl înțelege și căruia nimeni nu-i acordă respect. Aceeași victimă — căreia cu greu îi putem spune bărbat — va reproșa femeii lipsa să de putere și de personalitate.

Un bărbat este singurul animal în stare să pornească un război pentru a evita o confruntare, la fel cum este singura ființă în stare să-și pună piedică singur, pentru a fi victimă și pentru a obține atenție. *Bărbatul-victimă-în-serie* este acel copil care s-a tăiat la deget și toți îi acordă atenție și consolare, însă despre care toți știu că-i plângăcios.

Bărbatul cade foarte repede în capcana de a crede că atenția care i se acordă echivalează cu importanța care i se conferă.

Cinci pași pentru un blogger începător

Nu mă consider un blogger model, uneori m-am asumat mai mult decât un blogger, alteori m-am asumat mai puțin, însă am o experiență de 5 ani în domeniu și doresc să punctez câteva lucruri pentru cineva care este la început de drum.

Primul lucru pe care trebuie să-l știe oricine care se apucă de ceva nou este că nu se poate truca pe sine pe termen lung. **Autenticitatea** este o caracteristică necesară oricărui demers serios (nu există demersuri serioase care să nu fie asumate pe termen lung). Există o coerență cu sine presupusă în orice activitate în care pui suflet. Dacă te apuci de blog, fii tu însuți, altfel totul se răzbună.

Al doilea lucru este implicit în primul paragraf și se referă la **hărnicie**. Dacă îți place ceea ce faci și dacă ceea ce faci te reflectă pe tine însuți, nu poți decât să fii harnic. Când e vorba de pasiune, scuzele nu sunt binevenite.

Al treilea lucru subînțeles în al doilea punct este **constanța**. A scrie în mod constant este una dintre calitățile cele mai subestimate când e vorba de ceea ce înseamnă un blogger bun. Mai mult decât geniul personal, a scrie în mod constant este ceea ce îți atrage nucleu unul public fidel.
A te strădui să scrii zilnic presupune o disciplină care merită respect și a-ți asuma că nu întotdeauna poți să fii genial denotă o

modestie și o pertinență care spune multe despre autenticitatea unui om.

Al patrulea lucru este **interactivitatea**. Un blogger care dorește să-și consolideze brandul personal trebuie să fie activ pe blogul său si interactiv pe blogurile altora (să lase comentarii relevante, să participe la discuții) și în rețelele sociale aferente (twitter, facebook etc.).
Nu există blogger bun fără asumarea unei identități coerente în celelalte rețele sociale. E ca și cum ai avea un dormitor curat și o bucătărie murdară. Impresia pe care o vei lăsa unui musafir va fi reglată de bucătărie, iar nu de dormitor.
Mai mult, interactivitatea presupune să înveți să comunici în diferite medii, cu diferiți oameni.

Al cincilea lucru este **propriul tău vis dincolo de blog.** Blogul este un instrument (bun, prost sau genial, cum o fi, este doar un instrument), dacă devine scop în sine este deja semn de lipsă de inspirație. Pentru că dincolo de faptul că îți dorești să fii un bun blogger, ideal ar fi să-ți dorești să devii cineva care își urmează propriile visuri dincolo de granițele blogului. Poate Andrei Roșca sau Bobby Voicu nu sunt bloggeri buni *stricto sensu* (nu sunt întotdeauna constanți și harnici), însă niciodată n-au renunțat să-și urmeze propriile idealuri și proiecte dincolo de blogul personal.

Marii fotbaliști nu au fost cei mai tehnici oameni de pe teren, însă cu siguranță au fost cei care au avut viziune.

Vreau să simt viziunile tale, să văd proiectele tale, să-ți urmăresc idealurile, iar toate acestea devin vizibile abia după ce ai dat

publish. Oricât de mult suflet ai pune într-un blog, îți mai rămâne un rest pe care trebuie să-l canalizezi în propriul tău castel din cărți de joc.

Dacă blogging-ul nu-ți servește scopului de-a fi un mare om, atunci totul este inutil. Nimeni nu-și dorește un loc confortabil pe propriul scaun de rezervă. Indiferent dacă ești *prodigy* sau *late bloomer*, trebuie ținut minte că *overnight success usually takes years*.

Despre irelevanța crescândă a televizorului

Cred că sunt în poziția multora dintre cei care citesc aici: de când am intrat la facultate, televizorul a fost o prezență sporadică în viața mea. În cazul meu, au trecut 9 ani în care aud — ca prin ceață — de vedete noi, de emisiuni noi, de circuri în direct, scandaluri și dezvăluiri. Am avut și am sentimentul că nu pierd nimic pentru că pot număra pe degete emisiunile care pot aduce valoare adaugată timpului pe care l-aș consuma uitându-mă la televizor.

Un rezultat ciudat — la care nu m-aș fi așteptat — al ascezei mele în ce privește televizorul este o sensibilitate crescută la ceea ce înseamnă prost gust. Mi-am format o iluzie optică responsabilă în mare parte de optimismul meu, iar când accidental privesc o știre sau o emisiune, reacțiile mele sunt alergice. Mi-am pierdut obișnuința, nu mai sunt călit. Dacă cineva m-ar obliga să privesc de la un capăt la altul *Ştirile de la ora 5*, probabil moralul meu ar fi dărâmat pentru o bună vreme, căci mi s-ar părea *incredibil* ce-aș vedea.

Aș vrea să le spun celor care mă întreabă — ori de câte ori reacționez la kitsch-ul din jur — "de ce mă mai mir" faptul că nu mă voi putea niciodată obișnui cu toate rahaturile care vin la pachet cu faptul de-a fi român și că mă voi "mira" în continuare atâta timp cât voi avea criteriile necesare de-a distinge prostul gust de bunul gust și voi putea face diferența între a trăi într-o țară civilizată și una mai puțin necivilizată.

A-ți da seama în ce țară trăiești uitându-te la televizor e ca și cum ai încerca să ghicești ce meserii au oamenii doar uitându-te în w.c.-urile lor sau judecând culorile prețului din fața ușii.

Nu mă uit la televizor, îi apreciez totuși – pentru tărie – pe cei care sunt obligați prin natura meseriei să urmărească știrile, însă nu pot aprecia pozițiile unor oameni de cultură care emit opinii, ironii, judecăți uitându-se la televizor.
Nu pot aprecia – pentru că în ciuda pozițiilor lor, din câte am auzit, nu s-a îmbunătățit cu nimic producția tv, kitsch-ul este la fel în floare, vedetele îndoielnice tot apar, scandalurile se țin lanț și nu s-a simțit nimeni prost pentru că niște lideri de opinie taxează în scris și ironizează prostul gust de pe micile ecrane.

Nu s-a schimbat nimic pentru că hermeneutica își ratează ținta (te plângi de prostul gust de la TV în fața unui public care este oricum în asentimentul tău), nu permite generalizări (nu afli cum sunt românii uitându-te le TV) și nu creează presiune pentru schimbare. În plus și sper să mă înșel – ne uităm la televizor la fel cum bătrânii adoră știrile negative despre tineri.

Există destule complicități între studioul de televiziune și canapeaua de acasă, iar în loc să creăm povești, noi pierdem timp inutil reacționând la simulacrele de povești ieșite de pe micul ecran.

Pentru mine, dincolo de prostul gust aferent, televiziunea a devenit din ce în ce mai irelevantă pentru cartografierea stării de spirit și de suflet a unei națiuni. Prefer să-mi țin rezerva de mirare – implicit de acțiune – pentru ceea ce văd pe bloguri, ceea

ce văd pe stradă, în jurul blocului, la un eveniment sau la un concert.

În plus, mă bucur să văd în jurul meu o generație mai tânără, mai activă și prea ocupată de-a se mai uita la televizor.

Ființa cu cea mai mare cantitate de improvizație din viața sa

Citisem în *Maimuța goală* că omul este singura primată care și-a prelungit curiozitatea dincolo de granițele copilăriei. Cimpanzeii, de exemplu, sunt curioși, jucăuși și inovativi doar câțiva ani, în timpul tinereții, însă odată cu maturizarea, cantitatea de nou învățată scade dramatic.

În schimb, cu aproximativ 25 de ani în mod oficial, omul îi este rezervată cea mai lungă perioadă ludică, cea mai lungă copilărie. Mai mult, curiozitatea și jocul nu se opresc o dată cu maturitatea, iar aceasta ar fi unul din motivele evoluției speciei umane. Astfel apar inovațiile și creațiile culturale.

Maimuțele sau leii nu au o copilărie prelungită pentru că imediat sunt supuse presiunii supraviețuirii, iar grija părinților nu este atât de extinsă (ca timp și ca profunzime) ca în cazul omului. O dată cu ajungerea la anii maturității capacitatea de învățare stagnează în mod structural pentru că mediul în care trăiesc este unul stabil, iar provocările pentru adăpost și hrană comportă în mare parte aceleași tipare pe care le aveau și maimuțele și leii de acum mii de ani.

În cazul omului, lucrurile nu sunt atât de simple. Oamenii au o copilărie prelungită pentru că au foarte multe de învățat despre lumea în care se nasc, pentru părinții au grijă de ei pe termen lung și pentru că nevoile primare nu sunt singura lor miză.

În plus, omul este o ființă care trăiește într-un mediu schimbător, fluid și complex, iar procesul de învățare este unul pe măsură. Dacă la începutul vieții învățăm despre lumea în care ne-au adus părinții, treptat învățăm despre lumea *noastră,* cea la care participăm ca persoane adulte, cea pe care încercăm să o modelăm după chipul nostru.

Pentru a face față provocărilor constante ale unei lumi din ce în ce mai complexe, schimbătoare și în care a fost aruncat, omul este obligat să rămână fidel copilului curios, receptiv și creativ din el însuși. Mai mult decât atât, omul este animalul care poate suporta cea mai mare cantitate de incertitudine. Uneori însă, când cantitatea de incertitudine – implicit disconfort – este prea mare, ajungem să ne comportăm ca niște animale încolțite și ne reactivăm structuri mai vechi ale psihicului.

Omul este ființa cu cea mai mare cantitate de improvizație din viața sa. Improvizația este acea situație unde ai nevoie de spontaneitate, creativitate și curaj și – cum toate acestea sunt atribute ale jocului - este de înțeles de ce omul și-a găsit forța interioară tocmai din prelungirea îndrâzneață a copilăriei sale.